1856. DRIE EN DERTIGSTE JAARGANG. N°. 86.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2,30, buiten Assen franco per post *f* 2.45.

ZATURDAG 25 OCTOBER.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **f 1.00** en voor elken regel meer **15** cent, behalve 35 cent zegelregt.

DE COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe doet te weten, dat bij hem is ontvangen eene som van f 43.42, door ingezetenen van de gemeente Borger zamengebragt tot leniging van den nood der slagtoffers van den ramp, die het eiland Groot-Sangir in Nederlandsch Indie heeft getroffen, door de herhaalde uitbarsting van den vulkaan Awoe en daarmede gepaard gaande zeebeving.

Assen den 22 October 1856.

De Commissaris des Konings voornoemd.
DE VOS VAN STEENWIJK.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der gemeente Assen, doen te weten:

dat de Raad, in deszelfs vergadering van 22 dezer maand, heeft besloten, geen gevolg te geven aan 't plan van geldleening voor de kosten van aanleg van een straatweg tusschen Assen en Beilen, in drie termijnen, te zamen ad f 40,000.00, vastgesteld in de raadsvergadering van 2 September jl., goedgekeurd door Heeren Gedeputeerde Staten van Drenthe bij resolutie van 22 derzelfde maand no. 30, uitgeschreven blijkens bekendmakingen, opgenomen in de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* van 27 September en 1 October jl., en thans heeft verstaan, zoo noodig, die som te negotiëren in drie op zich zelf staande geldleeningen, te storten in een termijn telkens;

dat het plan der eerste leening, ad f 6000.00, tot gedeeltelijke bestrijding der bovenomschreven kosten over 1856, door den Raad vastgesteld in deszelfs vergadering van 22 Oct. jl., door de ondergeteekenden aan de goedkeuring van Heeren Gedeputeerde Staten van Drenthe is onderworpen, terwijl voorloopig wordt aangekondigd, dat bij 't goed te keuren plan is bepaald, dat de inschrijving daarop ten kantore van den Ontvanger zal zijn opengesteld van en met 3 tot en met 10 November 1856.

Assen den 24 October 1856,

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Burgemeester, H. J. OOSTING.
De Secretaris, KIJMMELL.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der gemeente Hoogeveen maken bij dezen aan de belanghebbenden bekend, dat bij de op heden in de openbare vergadering van den raad dier gemeente plaats gehad hebbende loting, de aandeelen No. 62 en 64 in de geldleening ten laste van meergenoemde gemeente, groot *f* 35,000-„, vastgesteld bij raadsbesluit van den 16 Augustus 1850, en geautoriseerd bij Koninklijk besluit van den 28 dier maand No. 44, zijn aangewezen, om op den 1 Mei 1857 te worden afgelost.

En zal deze, na gedane aflezing, aan het gemeentehuis worden aangeslagen, en wijders bij herhaling in de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* worden opgenomen.

Hoogeveen, den 20 October 1856.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Burgemeester, A. ZEPER.
De Secretaris, H. J. CRULL.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

23 Oct.

Wij hadden gedacht onze lezers eene beslissende tijding te kunnen mededeelen nopens de Napelsche kwestie, welke sints weken aller hoofden bezig houdt. Maar hoever is het nu met die zaak gekomen? Tot een wezenlijk *status quo*, dat wil zeggen, tot een toestand, die, voor het oogenblik, iedereen in de grootste onzekerheid laat.

De Koning van Napels houdt zich kras; hij heeft op het laatste vertoog van de Fransche regering weigerend geantwoord. Hij houdt vol, dat geen vreemdeling zich met zijne zaken behoeft te bemoeijen. Inmiddels versterkt hij zooveel mogelijk zijn land en geeft dus met andere woorden te kennen: wij zullen iedereen afwachten, die ons met geweld zoude willen dwingen ons gevoelen op te geven.

Zulk eene versterking had de stad wel noodig, want, uit een strategisch oogpunt beschouwd, is zij zoo slecht gelegen, dat zij onverhoopt kan worden aangevallen, zonder in staat te zijn zich te verdedigen. Er is slechts eene vloot toe noodig, om Napels plat te schieten en het gouvernement te dwingen om zich te onderwerpen. Een dusdanig geval heeft in 1793 plaats gehad. In 1815 bood *Joachim Murat* te land het hoofd aan de Oostenrijksche armee, maar de vlootvoogd *Campbell* verscheen met zijn eskader voor Napels en dwong de regentes tot zijn wil.

Sedert dien tijd is de Napelsche marine veel verbeterd, maar de haven, klein als zij is, biedt slechts eene zwakke verdediging aan. Buitendien al de marine-etablissementen, zoowel te Napels als te Castellamare, kunnen niet beschut worden tegen het vijandelijk vuur. Ook de kust kan door de batterijen slechts flaauwelijk verdedigd worden, zoodat men de stad gemakkelijk kan in den brand steken en de vloot vernielen.

Ook is het gevaarlijk, om te Napels en in de omstreken alle oorlogsmaterieel en wat men verder in den krijg behoeft, te bergen, want als eenmaal deze plaats het hoofd heeft moeten bukken, dan is verdere tegenstand overbodig en ligt het geheele Koningrijk voor den vijand open. De eilanden, welke voor in de golf van Napels liggen, kunnen ook niet dienen, om de stad te helpen verdedigen; wel beschouwd, verschaffen zij aan de aanvallers eene uitmuntende gelegenheid om hun doel te bereiken. De versterkingswerken op het eiland Capri zijn volstrekt niet voldoende, om te beletten, dat eene vijandelijke vloot de haven binnenloopt; evenmin de forten op de eilanden Ischia en Proceda.

Wat nu de verdediging van de landzijde betreft, die is mogelijk, als zij door de hoofdstad wordt gedekt; maar onmogelijk, als zij van de zeezijde wordt bedreigd. Gelijk wij dus reeds zeiden, de hoofdstad is het centrum van tegenstand.

Valt zij, dan zijn al de verdedigingsmiddelen in handen van den vijand. De versterkingswerken van het geheele koningrijk zijn, vooral op het vaste land, niet van gewigt ontbloot, maar zijn niet onderling aaneen verbonden, zoodat zij geen strategisch geheel vormen, hetgeen vooral noodzakelijk is voor eene goede verdediging.

De Napolitanen zijn zoo vast overtuigd van de zwakke verdediging, welke hun land aanbiedt, dat er in 1848 reeds een reglement is vastgesteld, waarbij het verboden is, dat 4 vreemde oorlogschepen te gelijk mogen ankeren op de Napelsche ree.

De Koning, overtuigd van den zwakken toestand van zijn land, moet dus wel een zekeren steun in iets anders vinden, dat hij zeker niet noemen zal, maar dat wij wel kunnen gissen, en dat hoofdzakelijk gelegen zal zijn in den eigenaardigen toestand van geheel Italie, hetwelk, met den Paus aan het hoofd, op de kabinetten van Europa, een geheimen, maar niet minder verbazenden invloed uitoefent.

Dat er iets van dusdanigen aard in het spel moet zijn, [illegible]at zich nu althans begrijpen, als wij de houding na[illegible]aan [illegible]n Engeland en Frankrijk. In plaats dat wij getuigen [illegible]len zijn van eene krachtige demonstratie, welke eenig[illegible] zich verwachten liet na het uitrusten der eskaders, [illegible]n wij gerustgesteld door eene opheldering op papier. [illegible] wat de *Moniteur*, het hoofdorgaan van de Fransche [illegible] in het midden te brengen heeft:

d[illegible] de vrede gesloten was, hield het congres in de eerste plaats zich bezig, om den duur van dien vrede te verzekeren. Met dit doel hebben de gevolmagtigden de elementen van rustverstoring nagegaan, welke nog in Europa bestonden, en voornamelijk was hunne aandacht gerigt op den staat van zaken in Italie, in Griekenland en Belgie. De aanmerkingen, welke te dezer zake gemaakt zijn, zijn overal in den zin van eene hartelijke verstandhouding ontvangen, omdat zij ingegeven werden door een ernstig belang in de rust van Europa, en omdat zij tevens getuigden van den eerbied, dien men aan de onafhankelijkheid van alle souvereine Staten verschuldigd is.

„Zoo heeft in Belgie het gouvernement, met de publieke opinie instemmende ten aanzien der buitensporigheden van zekere dagbladen, zich gezind betoond, om ze met alle binnen zijn bereik liggende middelen tegen te gaan.

„In Griekenland is door het plan voor de regeling der finantien, hetwelk aan de beoordeeling der beschermende Mogendheden onderworpen is, gebleken hoezeer het Grieksch gouvernement zich beijvert, om de raadgevingen van het congres ter harte te nemen.

„In Italie wordt door den Heiligen Stoel en de overige Staten erkend, dat het tijd is, goedertierenheid te betoonen en tot verbeteringen in het binnenlandsch bestuur over te gaan.

„Alleen door het hof van Napels zijn de raadgevingen van Frankrijk en Engeland, ofschoon in een zeer vriendschappelijken vorm aangeboden, op hoogen toon afgewezen.

„De harde dwangmaatregelen, die het gouvernement der beide Sicilien, sedert lang, als een middel van regering aangenomen heeft, beroeren Italie en zijn gevaarlijk voor de orde in Europa. Het gevaarlijke van zulk een staat van zaken begrijpende, hadden Frankrijk en Engeland gehoopt, die gevaren te verhoeden door wijzen raad, op den regten tijd gegeven; deze raadgevingen zijn miskend; het gouvernement der beide Sicilien sloot de oogen voor de klaarblijkelijke waarheid en wilde den noodlottigen weg blijven bewandelen.

„Daar regtmatige aanmerkingen slecht opgenomen, de zuiverheid der bedoelingen, waarmede zij gemaakt waren, op eene beleedigende wijze in twijfel getrokken, heilzame raadgevingen met eene kwetsende taal beantwoord; en eindelijk hardnekkig in de weigering volhard werd, was het onmogelijk langer in vriendschapsbetrekking te blijven.

„Toegevende aan de wenschen eener groote Mogendheid, heeft het Napelsche kabinet gezocht den indruk, die door een eerste antwoord te weeg gebragt was, te verzachten; maar die schijn van toegeeflijkheid was slechts een bewijs te meer van zijn besluit om niet de minste acht te slaan op de zorg van Engeland en Frankrijk voor de algemeene belangen van Europa.

„Men mogt niet langer aarzelen; men moest de diplomatieke betrekkingen afbreken met een hof, hetwelk daarin zoo diepe storing gebragt had.

„Deze schorsing der officieele betrekkingen maakt geenszins eene tusschenkomst in de binnenlandsche aangelegenheden uit, laat staan eene vijandelijke daad.

„De twee gouvernementen hebben evenwel, daar de veiligheid hunner onderdanen gevaar kon loopen, ten einde daarvoor te zorgen, eskaders bijeengebragt; maar zij hebben hunne schepen niet in de wateren van Napels willen zenden, ten einde geene stof tot misvattingen te geven.

„Deze eenvoudige maatregel ter bescherming in zekere gevallen, welke niets van eene bedreiging heeft, kan evenmin beschouwd worden als eene ondersteuning of aanmoediging voor degenen, die den troon van den Koning der beide Sicilien trachten aan het wankelen te brengen.

„En zoo het Napelsche kabinet, tot eene juiste beoordeeling komende van de gezindheid, waardoor het Fransche en het Engelsche gouvernement geleid worden, eindelijk zijn waarachtig belang begrijpt, zullen de twee Mogendheden zich haasten met hetzelve de vroegere betrekkingen weder aan te knoopen, en zich verblijden, wanneer zij door die toenadering een nieuw onderpand voor Europa's rust kunnen geven."

Er bestaat nu nog eenige kans, dat, als het tweede congres te Parijs bijeenkomt, hetgeen door sommigen echter betwijfeld wordt, de Napelsche kwestie nog eens van een anderen kant zal bezien worden. Dat de Koning van Napels zich daar zou laten vertegenwoordigen, was slechts een bloot gerucht, door den een of anderen dagbladschrijver verzonnen, die wel een voorgevoel had, dat de zaak op den diplomatieken weg zou behandeld worden, maar niet bedacht, dat door zulk eene daad, gesteld, dat de Mogendheden den Koning van Napels hadden uitgenoodigd, om zich door een gezant te laten vertegenwoordigen, de Koning vreemden tot scheidsregters in eene zaak zou inroepen, welke alleen tot zijne competentie behoort.

Thans, nu de gezanten van Engeland en Frankrijk uit Napels teruggeroepen worden, zal niemand zoo zot meer zijn, om aan dat zenden van een gezant meer te gelooven.

Wat er ook moge gebeuren op dat Parijsche congres, de Koning van Napels zal door de toegevende handelwijs van de Westersche Mogendheden eerder in onbuigzaamheid toenemen; en veel zal er moeten gebeuren, eer hij den weg van bedaarde hervorming inslaat, die toch voor zijne onderdanen alleen de vruchten kan opleveren, welke wenschelijk zijn voor 's lands bestendige welvaart en bloei.

Slaan wij een blik op Spanje, dan zien wij in alles wat er gebeurt, dat de ultramontanen victorie kraaijen.

De Koningin, die zich beroemde nu geheel vrij te zijn, heeft reeds verschillende besluiten uitgevaardigd, welke die uitspraak regtvaardigen.

Voor dat wij verder gaan, moeten wij nog aan onze lezers mededeelen, wat er kort voor den val van het vorig kabinet gebeurd is, hetgeen soms eenig licht verspreidt over de aanleiding van den val.

O'Donnell werd bij de Koningin ontboden, die hem eenige aanmerkingen maakte, waaruit genoegzaam bleek wat hare bedoeling was, hoewel zij niet ronduit voor haar gevoelen uitkwam.

O'Donnell antwoordde daarop: „Mevrouw! ik weet wat er gebeuren zal, en ik bid u, Mevrouw! den stap wel te overwegen.

„Geloof mij, Mevrouw! ik spreek niet voor mij; ik heb alles wat ik wenschen kan, ik ben rijk, ik ben graaf, ik sta op den hoogsten trap in de militaire hierarchie. Ik heb genoeg gedaan, om tot de geschiedenis te behooren, en zij zal het mij moeten nazeggen, dat ik den troon heb gered. Wanneer ik dus zoo spreek en u den raad geef, rijpelijk na te denken alvorens gij overgaat tot den nieuwen stap, dan geschiedt het om u zelve, Mevrouw! Gij bevindt u op eene helling, die tot absolutismus en van daar tot de omwenteling voort. Gelooft gij, Mevrouw! dat, als het oogenblik daar is, waarop gij het meest aan vrienden behoefte hebt, gij zulke vrienden zult vinden, als de mannen, waaruit uw tegenwoordig Ministerie is zamengesteld?"

„Ik geloof," hernam de Koningin, „dat ik zulke vrienden niet zal vinden, en toch moet ik zoo handelen; het is noodzakelijk, dat ik zoo handel."

Hiermede liep dit gesprek af. Oaverwijld riep zij den Maarschalk *Narvaez* bij zich, en toen deze den aanbsced in hare handen had afgelegd, sprak zij tot den nieuwen eersten Minister deze gedenkwaardige woorden: „Ik ben aan generaal *O'Donnell* veel dank schuldig, want hij is het, dit is buiten allen twijfel, die den troon heeft gered. Maar eerst thans, nu ik u aan mijne zijde heb, geloof ik inderdaad, dat ik Koningin van Spanje ben."

Zou Koningin *Isabella* zich niet bedriegen? Zou de Camarilla, de club aan haar Hof, die zulk eene rol gespeeld heeft in het gebeurde, haar de teugels van het bewind in handen laten? Dat is niet te verwachten van den eigenbaat, die achter de schermen staat, noch van den aanmatigenden geest, die in het verborgene werkt en nu te schoone kans heeft, om de schade te herstellen, in de laatste jaren geleden.

Het concordaat, in 1851 gesloten, is geheel hersteld. Als wij de beweegredenen, die daartoe aanleiding gaven, nagaan, kunnen wij eerst goed beoordeelen, welk een geest het tegenwoordig gouvernement bezielt.

Welke zijn nu die beweegredenen? Hoort, hoe de aanhef luidt, die het decreet van herstelling voorafgaat:

„Mevrouw!

„Het concordaat, gesloten met den Paus, door het gouvernement van Uwe Majesteit, erkend door de wet van 8 Mei 1849 en geratificeerd den 1 April 1851, is, en eene zeer gewigtige wet van den Staat en eene daad van nationale waarde. In dit laatste opzigt kan het niet wettig opgeheven noch verminkt worden, zonder goedvinden der twee hooge contracterende partijen.

„Desniettegenstaande zijn er, gedurende den loop der laatste hervormingen, maatregelen genomen, die min of meer direct zekere artikelen van deze plegtige overeenkomst ophieven of verminkten.

„De verantwoordelijke raadslieden van Uwe Majesteit, met Uw doorluchtig vertrouwen vereerd, kunnen niet ontkennen, terwijl zij hunne aandacht op deze teedere kwestie vestigen, dat het èn voor den goeden naam èn voor het gouvernement zelf van het Rijk schadelijk zou zijn, indien men, na dit gebeurde, van het denkbeeld uitging, dat het vertrouwen in, en de onschendbaarheid der verdragen, niet behoorlijk geëerbiedigd en gehandhaafd zouden worden.

„Deze enkele overtuiging, Mevrouw, zonder nog andere redenen van het grootste gewigt te willen aanvoeren, verpligt de onderteekenaars van bovenstaande verklaring, om aan de hooge goedkeuring van Uwe Majesteit het ontwerp-decreet te onderwerpen, hetwelk zij de eer hebben te overhandigen."

Door de herstelling van het concordaat kreeg de Koningin haar zin. Ook wist zij door hare standvastigheid de wet op den verkoop der geestelijke goederen opgeheven te zien. Dat alles ging echter zoo gemakkelijk niet. Zij wilde ook, dat de goederen, welke, sedert de maand Mei 1855 verkocht waren, onmiddelijk aan de geestelijkheid zullen teruggegeven worden. Dit weigerde *Narvaez* in den beginne. Wat deed toen de Koningin. Zij liet toen bij zich komen den Markies *de Viluma*, een man, die het onbeperkte gezag met alle magt voorstaat, en droeg hem de zamenstelling van een nieuw ministerie op.

De Markies echter, die, daargelaten zijne politieke overtuiging, een man is van zeer veel verstand, weigerde aan den eisch van de Koningin te voldoen. Hij stelde haar het gewigt van haar besluit voor, de moeijelijkheden, welke er uit voort konden spruiten, en het gevaar, dat de dynastie er welligt door bedreigde.

De Koningin bleef echter onbuigzaam, beklaagde zich hevig over de besluiteloosheid harer vrienden, en ging zelfs zoo ver, van den wensch te uiten, dat zij wel een ministerie naar haar zin zou willen benoemen, dat gedeeltelijk uit geestelijken zou zijn zamengesteld, voor welke heeren zij tegenwoordig eene bijzondere voorliefde heeft. *Viluma* maakte hiertegen weder eenige bedenkingen, maar de Koningin antwoordde hem, dat het niet de eerste keer zou zijn, dat Spanje door de geestelijkheid bestuurd werd. De geschiedenis vermeldde toch met roem de namen van *Ximenès*, *Cisneros*, den kardinaal *Alberoni* en den aartsbisschop van *Grenada*.

Viluma hield echter niet op met in het breede aan te toonen, dat de formatie van zulk een ministerie ondoenlijk was.

De Koningin scheen eindelijk door zijne redenen overtuigd. Wat deed zij nu? Toegeven. — Neen; eerst moest zij nog eene geheime bijeenkomst met den Koning hebben, en toen deze afgeloopen was, riep zij, op haar gemaals raad, *Narvaez* weder bij zich.

Zij wilde wel toegeven, maar niet in *alles;* zij verdedigde, voet voor voet, het terrein, waarop zij onbeschroomd zich begeven had, en kreeg haar zin; met den volgenden dag werd de wet op de *desamortisatie* geheel opgeheven, en alles; wat sints de maand Julij 1854 geschied was, waardoor het concordaat eenigzins gewijzigd was, of verandering had ondergaan, voor nietig verklaard.

Narvaez bedriegt zich dus, als hij thans denkt wederom de alvermogende Minister te worden, die hij in 1844 en 1848 was. Ook de gematigde partij, indien zij denkt de magt weder in handen te krijgen, bedriegt zich in hooge mate.

De kabinetsverandering, die plaats gehad heeft, heeft geheel andere beginselen op den voorgrond gezet. De theocratische regeringsvorm is hersteld. Zij waagt nog wel niet den strijd in het openbaar. Zij ondermijnt langzamerhand, maar met woede, het gebouw der revolutie; al wat de omwenteling achtergelaten heeft, tracht zij te vernietigen. — Met een woord: de Jezuiten zijn in hunnen vollen gang.

Hier komt bij, dat de Koning en Koningin het thans éé[illegible]s zijn, hetgeen vroeger het geval niet was. De Koningin is ook dat mondig verklaarde kind niet meer van het jaar 1843, toen zij pas veertien jaar oud was. In 1846 huwelijkte *Louis Philippe* haar uit aan haar neef, dien zij niet beminde, maar daarentegen haatte; maar zij trouwde hem toch, omdat de Koning der Franschen het wilde en omdat hij, terwijl hij haar zijn zoon niet durfde ten huwelijk geven, niet gaarne zag, dat zij een man kreeg, die in staat zou zijn om als Koning te ageeren. De Koningin is thans 26 jaar oud, dertien jaar regeert zij nu zonder regentschap en tien jaar is het geleden, dat zij gehuwd is. Door de ondervinding wijs geworden, door de gebeurtenissen wakkerder en door het ongeluk beproefd, is *Isabella* thans geen persoon van weinig beteekenis, en die geen invloed uitoefent op de politiek van Spanje. Zoowel bij het nemen van goede als slechte maatregelen, is haar stem van veel gewigt. Zij heeft haar eigenaardig politiek inzigt — maar vooral een wil, die wel door de omstandigheden eenigzins gewijzigd wordt, maar die toch meestal daarop uitloopt, dat zij, als Koningin, haar doel bereikt.

Thans vooral gevoelt zij zich Koningin en wil het wezen, in de uitgebreidste beteekenis des woords.

Narvaez dus, en zijne partij, zullen niet te kampen hebben tegen de progressisten, hunne oude vijanden, die thans buiten gevecht geraakt zijn, maar tegen de theocratie, die een bondgenootschap heeft gesloten met het hof. De gematigde partij heeft reeds den eersten slag verloren, bij het herstel van het concordaat; want dit concordaat heeft deels ten gevolge het toezigt van de geestelijkheid op het openbaar onderwijs; deels is de staat thans verpligt aan de kerk de behulpzame hand te bieden, om al wat zij besluiten mogt in geloofszaken, ten uitvoer te brengen.

En dan zijn er nog menschen, die beweren, dat *Narvaez* zich voorstelt, om Spanje voortaan op eene constitutionnele manier te regeren!

Wat de Koningin-moeder — *Christina* — betreft, zij heeft ook haar zin. *O'Donnell* had wel is waar reeds het beslag dat op haar goederen lag, opgeheven, maar het besluit die

aangaande was niet in de *Gaceta* — de Spaansche Staats-Courant — verschenen. *Narvaez* heeft onverwijld dat besluit in de *Gaceta* doen plaatsen en nu is *Christina* in haar nopjes.

Toen wij daar straks het woord „een concordaat" ter neder schreven, dachten wij aan Oostenrijk en beamen wij ten volle, wat een buitenlandsch blad, zeer ter snede over dat Oostenrijksch concordaat dezer dagen in het midden bragt.

Toen dat concordaat in de wereld kwam, dacht men algemeen, dat de staat van zaken in Oostenrijk geheel anders zou worden. In dit geloof verkeerden die weinigen, welke over den zege der kerk juichten, met het buitengewoon groot aantal van hen, die het gebeurde als eene ramp voor het land beschouwen. Sedert is er bijna anderhalf jaar verloopen en alles is nog bij het oude gebleven. Het eenige wat er is geschied, is het ontwerpen van een kerkelijk voorschrift in zake het huwelijksregt, dat, gezegd wordt, de goedkeuring der regering niet heeft verworven.

Het concordaat is gekomen; op het concordaat volgde een jubelkreet in de gelederen der jezuïten, doch na weinig weken of maanden van triomf, werd dat juichen door een diepe stilte vervangen. Het schijnt dan ook, dat het den dompers eerst na de vervulling hunner vurigste wenschen geheel helder zou zijn geworden, dat het feitelijk onmogelijk is, heden ten dage de middeleeuwen met al hare ap- en dependentiën weder ten tooneele te brengen. Van waar anders die kreten van woede, die nu zoo plotseling uit hunne gelederen opgaan en die zoo lijnregt in strijd zijn met de zege, welke zij voorgeven bevochten te hebben. Misschien hebben die heeren de bezwaren te gering geacht, die aan de pogingen in den weg staan om de beschaving, de wetenschap, den verstandelijken en den stoffelijken vooruitgang van drie eeuwen overal te verdrijven en den tijdelijken tegenstand van de overgroote meerderheid van alle standen en klassen des volks met een ruk weg te werpen.

Die heeren ontveinzen het zich niet, dat onder 25 Duitsche bladen slechts één „kerkelijk zuiver" is, en bejammeren het teeken des tijds, dat de vergadering van catholieken te Weenen, ja zelfs de bijeenkomst van al de bisschoppen der monarchie aldaar, zonder eenigen weerklank gebleven en bijna onopgemerkt zijn voorbijgegaan, terwijl de catholieke stad aan de vergadering van natuuronderzoekers hare hulde gebragt, de mannen der wetenschap gevierd en hun ter eere zelfs eene gedenkpenning geslagen heeft. In zulke klagten ligt een goede bron van troost. Overal schijnen de ultramontanen vooreerst het tijdstip nog niet geschikt te achten, om de dingen tot het uiterste te drijven.

Zulk eene beoordeeling van den stand van zaken in Oostenrijk, nopens de gevolgen van het concordaat, aan eene roomsche pen hoogstwaarschijnlijk ontvloeid, is van veel belang te achten, en bevestigt ons vertrouwen, dat de hevige aanval, welke de geestelijkheid onlangs in Belgie op het vrije onderwijs gedaan heeft, betere gevolgen zal hebben dan sommigen vermoeden.

Reeds is de poging opmerkelijk van den heer *Verhaegen*, een van de woordvoerders de warme liberalen in de Kamer van de volksvertegenwoordigers te Brussel. Die heer toch wil, dat de liberalen, even als in 1846, zich thans ook aaneen zullen sluiten.

Wij wezen ditmaal onze lezers op drie catholieke landen: Spanje, Oostenrijk en Belgie; wij aanschouwden in het eerste een nieuwen triomf der geestelijkheid, die in de beide andere al veel van zijne glans verloren heeft en eens geheel moet onderdoen voor de zon der waarheid, welke, ook in die landen, uit de nevelen van het bij- en ongeloof eenmaal glorierijk zal opgaan.

25 Oct.

In de Napelsche aangelegenheden is niets nieuws te vermelden; alleen verzekert men, dat de Koning *Ferdinand* iets begint toe te geven; bewogen door de omstandigheden en de gematigdheid der Westersche Mogendheden, zou hij zijne gezanten te Parijs en Londen willen laten verblijven, niettegenstaande de Engelsche en Fransche gezanten Napels verlaten, totdat hun hunne passen zouden worden gegeven; hij zou daarmede te kennen willen geven: „gij wilt geene vrienden met mij blijven, maar ik wel met u."

O'Donnell wil vooreerst te Madrid blijven; hij heeft een huis gehuurd; het is evenwel niet onmogelijk, dat *Narvaez* hem den raad geeft, om vreemde landen te bezoeken, ten einde verstrooijing van zijne staatszorgen te bekomen. Reeds nu wordt hij door de geheime policie streng bewaakt. Men verzekert, dat aan Generaal *Prim* is aangezegd geworden, een beter land dan Spanje tot winterverblijf op te zoeken.

De vrijheid van schrijven wordt in Frankrijk gaande weg al meer en meer ingekrompen. De *Constitutionel* heeft bij eene zekere gelegenheid een te groote rol toegeschreven aan den Minister van Staat, in de verte kon daardoor de glans van de keizerlijke kroon iets verminderd worden. Dadelijk is aan de dagbladen aangezegd geworden, dat zij niet over den Minister van Staat mogen schrijven, dan met vergunning. Wanneer zij dus iets van dien Staats-ambtenaar willen zeggen, moeten zij hem eerst verlof vragen. Men kan dus verzekerd zijn, dat er nimmer iets ten nadeele van denzelven zal worden opgenomen. Het zal niet lang duren, of de Fransche dagbladpers heeft nog slechts eene kleine lijst over van onderwerpen, waarmede zij zich mag bezig houden.

De Paus heeft in den laatsten tijd alle mogelijke middelen in het werk gesteld, om een eigen leger te bekomen; het is hem gelukt, eenige duizende manschappen bijeen te brengen, van welke hij echter niet geheel zeker is, of ze morgen niet het roover-handwerk bij de hand nemen. Hij heeft evenwel Oostenrijk uitgenoodigd, om uit eenige steden van den kerkelijken staat zijne troepen terug te trekken, die door Pauselijk garnizoen zullen vervangen worden.

Ancona en Bologna zullen alleen door de Oostenrijkers bezet blijven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

De commissie uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal, belast met het onderzoek omtrent de uitvoering van de concessie tot landaanwinning en de verdieping van het vaarwater op het Zwolsche Diep, heeft hare taak volbragt. Het rapport, 224 pagina's in folio, en gedagteekend van 13 Sept. jl., is onderteekend door de heeren *van Golstein*, *Delprat*, *Storm van 's Gravesande*, *Heemskerk* en *Wintgens*. Bij de beperkte plaatsruimte is het ons onmogelijk zelfs den hoofdzakelijken inhoud van dit rapport en de daarbij gevoegde stukken in ons blad over te nemen, weshalve wij de belangstellenden naar het rapport zelf moeten verwijzen. Wij bepalen ons hier met den uitslag van het onderzoek te vermelden omtrent twee punten, het vaarwater en de land-aanwinning. Uit het verslag blijkt o. a., dat over het algemeen genomen het vaarwater eer gewonnen dan verloren heeft; maar daartegenover staat, dat de land-aanwinning in verre na niet zoo voordeelig gaat, als de ondernemers zich aanvankelijk hadden voorgesteld. Omtrent hetgeen men van die land-aanwinning in de toekomst verwachten kan, loopen de gevoelens nog al uit elkander.

Te Dalfsen wordt door velen opgemerkt dat de lijsters dezen herfst zoo vroeg en in zoo groote menigte doortrekken, onder welke men reeds van de laatste soorten aantreft. Men wil hieruit een vroegtijdigen winter voorspellen.

— Met leedwezen verneemt men, dat de zoo begaafde als teregt hooggeachte volksdichter *H. Tollens Cz.* Dingsdag 21 dezer, op zijn buitenverblijf bij Rijswijk is overleden. Hij gaf plotseling den geest, terwijl hij bezig was met het lezen van een drukproef.

— De *Amst. Ct.* bevat het volgende ingezonden artikel:

Toen my, in den jare 1853, de geheel onverwachte eer te beurt viel, my door uwe keuze tot volksvertegenwoordiger benoemd te zien, oordeelde ik, dat de tijdsomstandigheden my ten plicht stelden, aan die roepstem gehoor te geven. Ik kende in die dagen persoonlijk niemand in het geheele district en niemand kende my: en ofschoon ik later van sommigen uwer blijken van hartelijke welwillendheid — ik durf zeggen, van vriendschappelijke belangstelling — ondervond, kon ik my niet vleien, dat de tijdelijk gunstige gezindheid, die, als vrucht misschien van een toeval en van vrees voor verbrokkeling van stemmen, u voor drie jaren noopte, my tot uwen afgevaardigde te kiezen, by de meesten uwer zouden voortduren. Ik was er alzoo volkomen op voorbereid, by de verkiezing in het afgeloopen voorjaar te worden voorbygegaan, en ik verheugde my, dat de keuze der meerderheid onder u was gevallen op een man, zoo hoog geplaatst door stand en karakter, dat het op zich zelf reeds als eene eer kon beschouwd worden, voor zulk een mededinger het veld te hebben moeten ruimen. De overtuiging hiervan, de onzekerheid of de heer *Duymaer van Twist* de op hem uitgebrachte benoeming zoude hebben aanvaard, en andere redenen meer, welke het nutteloos is, thans op te halen, noopten my, de verkiezing haar gang te laten gaan en den uitslag daarvan rustig af te wachten.

Thands, nu de heer *van Twist* het hem aangeboden mandaat heeft afgeslagen, en gy wederom tot de stembus zijt opgeroepen, begrijp ik, het stilzwijgen niet te moeten bewaren. Diezelfden onder u, die hem hun vertrouwen hadden geschonken, hebben thans den heer *Storm van 's Gravesande* tot hunnen kandidaat gekozen. Ik verklaar, dat het my hoogst onaangenaam zijn zoude, als mededinger op te treden van een man, die zich gedurende vele jaren in de parlementaire loopbaan heeft doen kennen als toegerust niet alleen met veelzijdige kunde en ervaring, maar ook, wat naar mijne schatting meer zegt, met zelfstandigheid en onafhankelijkheid, en wiens gemis in de Tweede Kamer gevoeld en betreurd wordt. Hartelijk zoude ik my daarom verheugen, indien diegenen onder u, die in de maand Juny j.l. hunne stemmen op my hebben uitgebracht en wellicht genegen zouden wezen, dit ook nu weder te doen, wilden medewerken om mijn bekwamen en regtschapen lotgenoot de plaats te doen hernemen, welke hy zoo loffelijk vervulde, en indien aldus de wonde, te Deventer geslagen, te Steenwijk op de voor hem meest vleiende wijze geheeld werd.

Niemand beschouwe deze mijne aanbeveling als de opwelling eener romantische grootmoedigheid, die wellicht geheel overbodig kan geächt worden, en in allen gevalle niet te pas zoude komen. Ik heb aan den eenen kant de overtuiging, dat de algemeene zaak meer dienst zal hebben van den heer *Storm van 's Gravesande* dan van my: en van den anderen kant heeft mij de ondervinding geleerd, hoe tijdroovend en geestafmattend de werkzaamheden der Kamer zijn voor hem, die ze met naauwgezetheid volbrengen wil en meer bezigheden heeft bovendien. Dit laatste is met my het geval, en ik geloof in gemoede, dat ik, in gewone omstandigheden, buiten de Kamer beter dan daar binnen tot nut voor myzelven en voor anderen kan werkzaam zijn.

Amsterdam, 20 October 1856. J. VAN LENNEP.

— De minister van binnenl. zaken heeft, in aanmerking nemende, dat men zich ook hier te lande meer en meer begint toe te leggen op het droogleggen van gronden, door middel van bedekte afwateringen (*draineren*), en daarbij veelal te vergeefs wordt omgezien naar een geschikt persoon, aan wien men de leiding van zulk werk kan toevertrouwen, de aandacht der grondbezitters gevestigd op den heer *J. D. Evers*, burgerlijk ingenieur te Delft.

— Uit het Nassausche wordt men opmerkzaam gemaakt, dat thans met het bekende Selterswater veel bedrog wordt gepleegd, door personen, die de reeds gebruikte kruiken, of andere, welke zij hiervoor laten vervaardigen, met een gelijksoortig mineraalwater van slechte kwaliteit vullen, en het alsdan buitenlands verzenden en voor echt verkoopen. Om zich tegen geregtelijke vervolging te vrijwaren zijn hunne kruiken voorzien met de letters KMW, hetgeen beteekenen zal: Künstliches Mineral Wasser en met verandering van het woord Selters in Selders.

— Den 21 dezer werd te Amsterdam de geadjourneerde en buitengewone algemeene vergadering van deelhebbers in de Ned. Rijn-spoorweg-maatschappij gehouden. Met algemeene stemmen is verkozen tot president der directie de heer *C. W. Hesleden*, en tot vice-president de heer *F. C. Zillesen*; tot commissaris der maatschappij de heer *M. H. Godefroi*. Wijders is het tractement van den heer *Hesleden*, te rekenen van 1 Mei 1855, gebragt op f 12,000. De directie is gemagtigd, om eene som van hoogstens f 80.000 ter beschikking te stellen van eene commissie van zeven aandeelhouders, met het doel, om daaruit aan de commissarissen, directeuren, hoofdbeambten of verder daartoe geregtigde personen een blijk van erkentelijkheid te geven. De directie is mede gemagtigd tot aanleg en exploitatie van eene lijn tusschen Breukelen en Harmelen, ter nadere verbinding van Amsterdam en Rotterdam.

's Gravenhage, 22 Oct. Het berigt, in een der dagbladen opgenomen, dat de minister van oorlog, baron *Forstner van Dambenoy*, eerlang zou aftreden, is, naar men verzekert, immers tot dusverre ongegrond. Gewoonlijk wel onderrigte personen verklaren, dat de baron *Forstner van Dambenoy* het bepaald voornemen heeft, de door hem voorgedragene begrooting voor 1857, bij de vertegenwoordiging te verdedigen. *Amst. Ct.*

— Men verneemt, dat in het begin der volgende maand een oorlogsvaartuig (waarschijnlijk Zr. Ms. fregat *Alexander*) naar Madera zal worden gezonden, ten einde daar aan boord te nemen en naar het vaderland over te brengen de 22 Javanen, die onlangs, zoo als uit het berigt in de dagbladen gebleken is, zulk een snooden aanval gepleegd hebben op de Europeanen, kapitein en schepelingen, van het koopvaardijschip *Twenthe* en die dat schip in brand hebben gestoken, waarbij de Europeanen zoo wonderdadig gered zijn. Men wil weten, dat die Javanen hier te lande, vermoedelijk voor het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland zullen te regt staan, als zijnde zij te Rotterdam aangemonsterd.

Vlissingen, 20 Oct. Als een vervolg van mijn laatste berigt dient nog vermeld, dat Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden aan de bemanning van Zr. Ms. stoomkorvet *Prinses Amelia* eene som van *f* 2500 en aan den schipper van dien bodem een gouden cylinder-horologie geschonken heeft. Wijders is het ons een genoegen de mededeeling te ontvangen, dat Z. K. H. met onbeschrijfelijke eerbewijzen en de meest uitstekende oplettendheden van wege Z. M. den Keizer aller Russen is ontvangen, zoo zelfs, dat Z. K. H. door den Czaar, uit die menigte van vorsten daar aanwezig, werd gedesigneerd als den generalissimus, aan wien men de rapporten bij de groote parade van 80.000 man moest overhandigen. Z. K. H. is wijders door den Keizer met het grootkruis der orde van St. Wladimir beschonken. De door het Nederlandsche volk zoo geliefde prins — dáár zoo hoog vereerd — heeft den luister van zijn doorluchtig stamhuis, zoowel als de waardigheid der natie, ook daar, te midden van de schitterende pracht van *de Morny*, *Grandville*, *Esterhazy* en anderen, waardiglijk gestaafd, met vorstelijke vrijgevigheid en onbekrompen mildheid rijke geschenken aan verschillende grootwaardigheidbekleeders en hoofd-officieren doen overhandigen, en ook zijn gevolg indachtig geweest. *Amst. Ct.*

Vaassen, 25 Oct. Ds. *J. P. Nonhebel*, pred. bij de herv. gemeente te Heemse, heeft het beroep als zoodanig herwaarts aangenomen.

Harlingen, 20 Oct. Heden werd ons gelegenheid geschonken tot het beschouwen van een kunstwerk, waarvan wij gaarne bij dezen melding maken. Dit werk is niets meer of minder dan een volledig planetarium, in den trant van dat te Franeker, door *Eysinga* vervaardigd: het is geheel alleen zamengesteld door *A. D. Labes*, koekbakkers-bediende alhier. Te meer verdient dit kunstig zamenstel ieders attentie, als men weet, dat de vervaardiger alle kennis tot het werk noodig, aan zich zelven te danken heeft. Het geheele werk beslaat niet meer ruimte dan een gewone tafel, is de vrucht van vier jaren arbeids, en telt 183 raderen en rondsels, die te zamen 5515 tanden hebben; dit raderstel wordt gedreven door een uurwerk. Op het bovenvlak der kast is afgebeeld het zonnestelsel met 11 planeten, waarboven op grootere schaal, aan bogen de loop der aarde om de zon en die van de maan om de aarde is aangebragt. In het front, das in vertikalen stand, worden op wijzerplaten aangeduid de op- en ondergang der zon en maan, de lengte der maan op de ecliptica, de schijngestalte der maan, het verste punt en de noordknoop, waaruit de zons- en maansverduisteringen zijn af te leiden, en de schijnbare beweging der zon en vaste sterren met de dagelijksche en jaarlijksche beweging. *Amst. Ct.*

Hellevoetsluis, 19 Oct. In de naburige gemeente Nieuw-Hellevoet is gisteren eene vrouw gearresteerd en gevankelijk naar het huis van arrest te Brielle getransporteerd; naar men verneemt zou deze vrouw haar stiefkind zoodanig met een drietand op het hoofd hebben geslagen (omdat hij, zoo zegt men, te weinig aardappelen had gerooid), dat men voor het behoud van zijn leven vreest.

Enschede, 18 Oct. Wegens het ontdekken eener steenkolenmijn bij Bentheim vernemen wij, dat de aanvankelijk gunstige resultaten van het onderzoek eenen zeer belangrijken invloed op de prijzen der uitgegeven actien hebben uitgeoefend. Deze stukken toch moeten tegen 25 thalers, Pruissisch courant, uitgegeven en nu reeds tot meer dan 200 thalers gestegen zijn. Wordt de hoop niet teleurgesteld, dan is uit deze zaak voor de stoomfabrijken in Twente veel goeds te verwachten.

Leeuwarden, 22 Oct. Eergisteren namiddag is de stoomboot van Dockum op Leeuwarden, die na geruimen tijd stil te hebben gelegen, voor eenige dagen de vaart hervat had, des namiddags te 4 uur van hier vertrokken en even achter de Hooge Brug met zooveel geweld tegen eene tjalk aangevaren, dat dit vaartuig een groot gat in den boeg heeft bekomen en ook de stoomboot, schoon niet belangrijk, echter zoodanig is beschadigd, dat de vaart vooreerst weder is gestaakt. De passagiers, die door den schok vrij wat door- en overelkander tuimelden, zijn er echter met den schrik afgekomen, doch de machinist moet nog al erg aan het hoofd verwond zijn. Men meldt niet aan wien der schippers, want het was niet duister, de botsing is te wijten, doch men voegt er, en teregt, bij, dat het ongeluk niet moede schijnt te worden de Dockumer stoomboot-onderneming van alle zijden te vervolgen.

Groningen, 23 Oct. Betrekkelijk de cholera-asiatica, volgens ons vorig no. onder Warfhuizen, aan het Reitdiep, op Stoepen uitgebroken, berigt men ons nader, dat ook de nog twee overige kinderen daaraan reeds zijn bezweken. L.l. Zondag zijn er geweest de heeren prof. *Baart de la Faille* en dr. *Huber* uit Groningen, in tegenwoordigheid van den heer burgemeester der gemeente Leens. Naar men hoort, moeten deze hebben verklaard, dat de ziekte hier zeer erg was. Ook bevinden er zich nog eenigen ongesteld, terwijl ook den gezonden geneesmiddelen worden toegediend. *Gron. Ct.*

— Daar wegens het fraaije herfstweder de landerijen zoo droog zijn, kunnen de landbouwers bijna niet eindigen met het zaaijen van winterkoren. Sommigen houden slechts een enkel stuk over om in 't voorjaar met zomervruchten te bebouwen. Bijna nimmer is er zooveel winterkoren uitgezaaid. Ook voor de arbeiders is dit van veel belang, daar de landbouwers met het zoeken van kweek enz. veel werks laten verrigten.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Den 6 October hadden, volgens de New-Yorksche bladen van den 7, *Grellet* (*Louis* en *Eugène*) en *Auguste Parot*, te New-York in hechtenis genomen ter zake van diefstal, gepleegd ten nadeele der noorder-spoorweg-maatschappij, en zich bevindende in de gijzeling voor schuldenaars, nog geen verhoor ondergaan. De maatschappij voornoemd heeft eene civiele actie tegen de gearresteerden ingesteld en eischt van ieder hunner 500,000 dollars. *Charles Carpentier* was op dien dag nog niet in verzekerde bewaring gebragt.

— Den 17 dezer heeft de keizer het birmansche gezantschap ontvangen. Men verneemt, dat generaal *d'Orgoni*, die het gezantschap vergezelt, in Frankrijk is gekomen om, namens den koning van Ava, aan keizer *Napoleon* de landstreek aan te bieden, die *Namdodje-Procé*, opvolger van *Alompra*, stichter der tegenwoordige birmansche dynastie, in 1778 aan koning *Lodewijk XVI* schonk. Tot dat grondgebied behoort eene voortreffelijke haven, nabij de golf van Martaban. De geschenken die de koning van Ava aan den keizer en de keizerin heeft gezonden en die zijne gezanten hun overhandigden zijn zeer kostbaar, en daaronder bevinden zich, voor den keizer, een degen bezet met eene groote hoeveelheid robijnen en een gouden beker, en voor de keizerin een smaragd van zeldzame schoonheid. De degen, zeiden de gezanten, is het zinnebeeld van den krijgsroem, en de beker dat van den voorspoed, dien hun meester den keizer wenscht; de smaragd kan der keizerin dienen als een staaltje van hetgeen het birmansche rijk oplevert.

— Op het observatorium te Parijs is reeds de berekening gemaakt, dat er van nu tot het einde der 19e eeuw nog slechts zes totale zonsverduisteringen zullen zijn, waarvan geene in Frankrijk zigtbaar. Deze verduisteringen zullen voorvallen in de jaren 1860, 1861, 1870, 1887, 1896 en 1900. Van het jaar 1000 tot en met het jaar 1900 zullen er dus 295 zonsverduisteringen zijn geweest, waarvan éene voor Parijs totaal was, n.l. die van 12 Augustus 1854.

— De *Moniteur* van 20 dezer bevat de verwachte ophelderingen over de aangelegenheden van Napels. Het artikel luidt bijna woordelijk als volgt:

„Toen de vrede van Parijs werd gesloten, onderzochten de gemagtigden, om den duur van dien vrede te verzekeren, de aanleidende oorzaken tot stoornis, die nog in Europa, en meer bepaald in Griekenland, Italië en België, bestaan. De gemaakte opmerkingen werden overal goed ontvangen; zij gaven het bewijs van den eerbied der groote mogendheden voor de onafhankelijkheid der souvereine staten.

„Alleen de Napelsche regering heeft met trotschheid den door Frankrijk en Engeland onder vriendschappelijken vorm gegeven raad verworpen.

„De maatregelen van gestrengheid, waarvan de Napelsche regering zich bedient, brengen Italië in opschudding en zijn gevaarlijk voor de orde en rust van Europa. De wijze raadgevingen zijn miskend geworden, en de hardnekkige weigering liet niet toe de diplomatieke betrekkingen te doen voortduren.

„Deze schorsing is volstrekt niet eene interventie in de binnenlandsche aangelegenheden van het koningrijk Napels, en nog veel minder eene daad van vijandelijkheid. De eskaders zijn vereenigd, maar zullen niet naar de wateren van Napels worden gezonden. Deze maatregel, genomen met het oog op eene des noodig geacht wordende bescherming der Fransche en Engelsche onderdanen, kan niet beschouwd worden als eene aanmoediging voor hen, die mogten beproeven den troon der Beide Siciliën aan het wankelen te brengen.

„Wanneer het Napolitaansche kabinet eindelijk zijne ware belangen begrijpt, dan zullen de verbonden mogendheden zich gelukkig achten hare betrekkingen met dat kabinet weder aan te knoopen."

De Verteller enz.

Iets omtrent den Invloed der Maan op Dieren en Planten.

Het is eene oude en bekende overlevering der landhuishoudkundigen, welke vee fokken, dat moederdieren welke met *nieuwe* maan bevrucht worden, hare jongen over den gewonen tijd plegen te dragen, en daarom meest veertien dagen, ja zelfs drie tot vijf weken later, dan de gewone tijd het vordert, verlossen. — Ook willen eenige landhuishoudkundigen van ondervinding beweeren, dat bij het opkweeken van jonge dieren op de *volle* maan moet gelet worden en dat dit voornamelijk bij kalveren en varkens moet plaats hebben. Dat jongen namelijk, die in het *eerste* kwartier of met de *volle* maan ter wereld komen, meer tot de aankweeking geschikt zijn, dewijl zij zich gedurende hun geheel leven door vele goede eigenschappen doen kennen, terwijl diegene, welke bij *nieuwe* maan of in het *laatste* kwartier geboren zijn, zelden tot eene gewenschte volkomenheid geraken, steeds mager zijn en nooit vet gemaakt kunnen worden! Voorts ziet de landhuishoudkundige ook nog op de eerstgeboorte der Kalveren, voornamelijk als dezelve bij *volle* Maan geboren zijn, en gelooft, dat zulke vaarskalveren de gezondste en beste fok- en melkkoeijen geven, en van negen heerschende ziekten bevrijd zullen blijven. Daarentegen houden zij diegene niet tot de fokkerij geschikt, die op den dertigsten dag alle snijtanden nog niet hebben, maar waarbij nog slechts vijf of zes zijn doorgebroken. Hier kan wel de verlossing eenige dagen vroeger, dan de gewone tijd het vordert, plaats gehad hebben, en daardoor kan het laat doorbreken van de hoektanden veroorzaakt zijn, echter is er ook Rundvee, waarbij nooit alle acht snijtanden doorbreken, maar waarbij slechts vijf of zes aanwezig zijn en die toch ook goede koeijen en beste melkgeefsters zijn. Hier is misschien eene ziekelijke toestand voorhanden, welke deze dieren tot eene gewenschte voortteling ongeschikt maken.

Als wij daarom de maan, als het naaste hemelligchaam en als de onafscheidelijke geleidster onzer aarde beschouwen en hare ons nog onbekende werking op ebbe en vloed der zee en den dampkring in aanmerking nemen, zoo kan volstrekt haren invloed op Dieren en Planten niet als ongegrond beschouwd worden. De heer Erdmonstone wil waargenomen hebben, dat vruchten, van allerlei soort, spoediger rijp worden, als zij aan maneschijn blootgesteld zijn, en dat planten, die op duistere plaatsen gekweekt worden, en daardoor bleek en geel zijn geworden, in het licht der *volle* maan weder groen worden. — Ook wordt door onze tuinlieden wel op den stand der Maan gelet bij het zaaijen van sommige groenten, als Andijvie enz., verkeerende zij in het denkbeeld, dat deze op het groeijen derzelve wel invloed heeft. Voorts zoude een boom, bij *volle* maan geveld, beter splijten en het hout als timmerhout onbruikbaar zijn, daar hetzelve dadelijk van eene Larve aangegrepen en doorknaagd zoude worden. Het sap zoude zich bij *volle* maan hoog in den boom begeven en bij het *afnemen* derzelve weder dalen. — Voorts zegt Sanctorius, dat een gezond mensch in het begin der maand één tot twee pond in zwaarte wint en deze tegen het einde der maand weder verliest. Lucilius deelt mede, dat kreeften, oesters en andere schaaldieren, bij de *wassende* maan vetter zijn dan bij de *afnemende*.

Ook hebben de officieren der Engelsche Koninklijke Marine en de Oost Indische Compagnie de ondervinding opgedaan, dat op zekere tijden des jaars en op zekere plaatsen, pas gedoode dieren aan den helderen maneschijn blootgesteld, spoedig beginnen te verrotten, terwijl een ander dier, slechts eenige voeten daarvan verwijderd, lang de verrotting weerstand kan bieden.

De Hoogleeraar A. Numan, die eene verhandeling, bevattende meest waarnemingen over dit onderwerp aan de Eerste Klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van Wetenschappen geleverd heeft, kleefde ook het denkbeeld van den invloed der maan op Dieren en Planten aan, terwijl zijn schoonzoon, dr. A. A. S. Rueb, den invloed derzelve hierop geheel ontkende.

— Voor het verblijf van HH. MM te Compiègne en Fontainebleau zijn verschillende invitatien tot logeren gedaan, voor eene week telkens. Behalve de gezanten, zijn het de ministers, grootwaardigheden en generaals van het leger in 't Oosten die tot de genoodigden behooren. Lord *Cowley* alleen is voor twee weken gevraagd. Te Compiègne heeft elke geïnviteerde slechts een vertrek, te Fontaineblau elk nog een salon. Alleen de dames mogen eene kamenier bij zich houden. De bedienden blijven anders alle in de bijgebouwen. De genoodigden, die paard rijden, brengen paarden mede. Voor het diner wordt een ieder aan den keizer en de keizerin gepresenteerd, als hij aankomt. Des morgens is de kleeding overrok, des avonds rok met witte das. Voor de jagers des morgens groenlakensche rok, des avonds groenfluweelen rok, met zijden kousen tot over de broek, *à la Louis* XIV. De dames moeten ook morgen- en avondtoilet hebben en mogen natuurlijk slechts eenmaal in 't zelfde kleed verschijnen. Enkele dagen behouden HH. MM. zich voor rustig en afgezonderd te blijven.

ENGELAND.

Eene particuliere correspondentie uit Londen van 20 Oct. jl. meldt het volgende: „Gisteren avond viel eene vreesslijke ramp voor in het gebouw der Surrey-Gardens, dat gehuurd was om de duizenden toehoorders te kunnen plaatsen, die sedert eenigen tijd een jongen prediker van omstreeks 25 jaren, welke de calvinistische leer toegedaan is, volgen. Het gebouw, gedurende den zomer tot Julien's concerten gebezigd. kon hoogstens 4000 of 5000 menschen bevatten (ofschoon steeds beweerd wordt dat er 10,000 plaats vinden). werd als toevlugt door ds. *Spurgeon* gehuurd, nadat hij genoodzaakt was geworden Exeter-Hall te ontruimen, alwaar elken zondag avond de groote zaal zoo opgevuld was, dat eene kennisgeving aan de deur geslagen werd, om de nog op straat staande menigte aan te kondigen, dat geene personen meer konden toegelaten worden. Gisteren avond verzamelde zich de gemeente dus in Surrey-Gardens. De zaal met de drie gaanderijen was eivol, terwijl 1500 à 2000 personen zich daar buiten in den tuin ophielden en een nog grooter getal de straten in de nabijheid vulden. De dienst was begonnen en de leeraar deed het gebed. Naauwelijks had hij eenige zinsneden geuit, of in verschillende hoeken van het gebouw ging de kreet „brand!" op, terwijl men op andere plaatsen de waarschuwing vernam, dat de gaanderij bezweek. Vooralsnog weet men deze kwaadwilligheid niet anders te verklaren. dan door een voorbedacht plan van de Londensche dieven te veronderstellen. De schrik, onder zoovele duizenden verspreid, had de treurigste gevolgen. In den angst van het oogenblik braken sommigen door de vensters der gaanderij en sprongen bebloed en gewond in den tuin. Zoo groot was het gedrang op den trap, dat de leuning bezweek en zeer veel menschen naar beneden vielen. Vier vrouwen en een kind werden aldus gedood, terwijl anderen, op en onder elkaar geworpen, onder de voeten der afdalende massa vertrapt werden. Het angstgeschreeuw en de kreten naar magen en vrienden waren hartverscheurend en drongen door tot in de nabijgelegen buurten. In den tuin vermeerderde de duisternis het akelige der omstandigheid, en het geroep om geneesheeren had de overhand, terwijl op de buitengaanderij eenige personen de policie toeriepen, om op de dieven te letten. Eindelijk heerschte er betrekkelijke stilte en nadat de dooden, zeven of acht in getal, en het vijftigtal gewonden (sommige bladen geven meer op) weggedragen waren, hervatte ds. *Spurgeon* zijne rede met de vraag: wat de oorzaak was dat zijne hoorders zoo verschrikt waren geworden door een valsch gerucht, en gaf hij het antwoord in de aanmerking, dat die schrik te verklaren was uit den onvoorbereiden toestand hunner zielen, om van het tijdelijke in de eeuwigheid over te gaan, zoodat de wensch om het ligchaam te behouden, hun die kalmte had ontnomen, waarvan het gemis zulke rampen veroorzaakt had. Na dus gebruik gemaakt te hebben van de omstandigheden, eindigde hij en ging de gemeente, die, ofschoon voor een groot gedeelte tot de zitplaatsen teruggekeerd zijnde, ongeschikt was tot verdere leering, uiteen. Eenige dagbladen schijnen zich er aan te ergeren, dat bij het uitgaan de collecte niet verzuimd werd, te midden der droefheid, die alom heerschte. Zonder twijfel zal het strengste onderzoek plaats vinden naar de aanleiding der ramp, doch het is opmerkelijk, dat de Londensche dieven juist deze gelegenheid kozen, na zoo dikwijls elders gelegenheid te hebben gehad hetzelfde te doen.

P.S. De avondbladen geven nog eenige bijzonderheden aangaande de ramp van gisteren avond. O. a. wordt verhaald, dat ds. *Spurgeon* zoo terneergeslagen was, dat hij Londen verliet en niet zigtbaar was voor zijne vrienden, op aanraden van den geneesheer. Indien dit werkelijk zoo is, moet het een gevolg zijn van de overspanning des geestes, en de rede die hij na het ongeval uitsprak. Intusschen bevestigt de super-intendant, de heer *Lund*, het boven aangestipte gevoelen (na het lezen van het verslag in den morgen), dat namelijk de personen, die den schrik veroorzaakten, geene dieven waren, maar „waarschijnlijk," zegt de super-intendant, tegenstanders van ds. *Spurgeon*." (Dit laatste bevestigt zich. Later zijn nog twee gewonden overleden.)

DUITSCHLAND.

De heer *Lindenberg*, redacteur der *Patriot. Zeitung* is in de bekende zaak van den diefstal der depeches schuldig verklaard aan beleedigingen jegens den prins van Pruissen, en door de regtbank te Potsdam veroordeeld tot negen maanden gevangenisstraf en het verlies zijner burgerregten voor den tijd van een jaar. De generaal *von Gerlach* was als getuige verschenen.

TURKIJE.

Uit Constantinopel berigt men van 10 dezer: Er loopen hier geruchten over den dood der zwangere *Sultane favorite*, die in betrekking zou gestaan hebben met een jongen Armenier.

— In een brief aan den Evangelischen bisschop van Jeruzalem, *Gobat*, meldt de koning van Ethiguë, dat de eenheid in zijne Prot. kerk is hersteld, en dat hij den slavenhandel in zijne Staten heeft verboden om Gode te behagen.

DENEMARKEN.

De tegenwoordige stand van zaken met betrekking tot de Sondtol-kwestie is deze: Rusland en Zweden hebben het eerst het protokol van 9 Mei ll. geteekend, doch met de voorwaarde dat de andere staten het ook zouden teekenen. Oldenburg heeft het deensche voorstel aangenomen, doch aangezien zijn vertegenwoordiger zich destijds niet te Kopenhagen bevond, kon hij het protokol niet teekenen. Engeland en Frankrijk hebben hunne toestemming gegeven, hoezeer ook nog geene konventie is gesloten. Het is bekend dat Pruissen reeds voor eenigen tijd verklaard heeft met de ontworpen regeling (het beginsel van afkoop en kapitalisering) genoegen te nemen; en daar nu in de jongst gevoerde onderhandelingen de financiële moeijelijkheden geheel of bijna zijn uit den weg geruimd, kan de toetreding van het berlijnsche kabinet als zeker worden beschouwd. Men verzekert dat Oostenrijk zich in deze zaak niet van Pruissen wil scheiden. De toetredingen van Nederland, België en Spanje worden verwacht, zoo zij nog niet zijn gevolgd. Wat de Vereenigde Staten betreft, gelooft men dat zoodra alle betrokken staten het eens zijn geworden, ook zij zullen toestemmen om minstens eene genoegzame som tot onderhoud der vuurtorens enz. te betalen

ASSEN, 25 October.

Heden ontvangen wij de navolgende Telegrafische berigten.

Amsterdam. Vrijdag, 24 Oct. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt:

Nederl. $2\frac{1}{2}$ pCt. $61\frac{7}{8}$ percent. Dito 4 pCt. 93 percent. *Rusland* bij Hope en comp. 1798 en 1816 5 pCt. $102\frac{1}{8}$ percent. *Oostenrijk* Metalliek 5 pCt. $73\frac{1}{8}$ percent.

Granen en Zaden.

Koolzaad op 9 vat op November f 516-//. Raapolie op zes weken f $52\frac{1}{2}$. 127 ponds bonte Poolsche Tarwe f 465-//. 118 ponds Archangelsche Rogge f 241-//. 117 ponds Gordijker Boekweit f 240-//. Tarwe onveranderd, overige lager.

Door heeren Burgemeester en Wethouders te Assen is voorloopig en onder goedkeuring van het bestuur van Beilen tot opzigter over de werkzaamheden aan den klinkerweg van hier naar Beilen aangesteld den Mr. timmerman *H. C. Winters* te Assen, in plaats van den heer *Wind*, die andere functien op zich heeft genomen. Zoowel aan den kant van Assen als van Beilen is de straatweg over eene lengte van twintig minuten tot een half uur gereed; de werkzaamheden tot het verder klaar maken van de aardebaan zijn begonnen.

— Bij de herbesteding voor den bouw eener kerk en pastorie te Horsten was ingeschreven door *Nap* van Veendam voor *f* 11.842 04, *Eggens* van Nieuw-Buinen voor *f* 11.111.11, *Benes* van Nieuw-Buinen voor *f* 11.045.00, *v. d. Borgh* van Stadskanael voor *f* 10.994 50, *Degenhardt* van Stadskanaal voor *f* 10.947.00 en *Schuilenberg* te Coevorden voor *f* 10.943 00. Aan den laatsten is, onder nadere approbatie van het Collegie van Toezigt, het werk toegestaan.

— Nopens het ongeluk, hetwelk ter gelegenheid van de Zuidlaarder markt heeft plaats gehad, verneemt men nader het volgende: het is gebeurd bij Noordlaren; twee voetgangers namelijk, die de markt ook wilden bezoeken, werden door twee op hol zijnde paarden, die een distelboom met zich voerden, van achteren ingehaald en omvergeworpen, waarvan een, genaamd *R. Monkhorst*, woonachtig te Groningen, zoo erg aan 't hoofd en andere deelen zijns ligchaams is gewond, dat men aan 't behoud van zijn leven twijfelt. Men vermoedt, dat een der paarden op hem is geraakt, want men vond hem zwaar bebloed op een hoop steenen liggen. *Monkhorst* werd naar het huis van den heer *R. Klinkhamer* gedragen, in tegenwoordigheid van den burgemeester van Haren, die zich alle moeite heeft gegeven om hem zooveel mogelijk tot bewustheid te brengen. Ook is dadelijk geneeskundige hulp toegediend. Hij is 22 dezer naar zijne ouderlijke woning vervoerd, en bevindt zich nog in zorgwekkenden toestand.

— Door stemgeregtigden en collatoren van Wester- en Heiligerlee is een achttal opgemaakt, ter vervulling der vacante predikantsplaats; daarop komen o. a. voor de heeren *Hesse* te Gasselternijeveen en *ten Oever* te Bellingewolde.

— Te Zuidlaren heerscht de besmettelijke longziekte thans nog op drie stallen; drie runderen zijn aan deze ziekte nog lijdende en drie in de laatste dagen gestorven; het ingeënte vee blijft bij voortduring bevrijd.

— De Prov. Staten van Groningen hebben de gewigtige ontwerpen tot verbetering der scheepvaartkanalen in die Provincie aangenomen; wij zullen in een volgend no. hierop nader terugkomen.

— Van wege het Rijk is voor den kunstweg van Gieten tot de grenzen van Dalen een subsidie van f 33 000 en voor dien van Meppel over de Wijk naar Hoogeveen met een zijtak naar Avereest, een subsidie van f 30.000 toegestaan, met verwerping van den weg over Koekange.

* **Dwingelo, 23 Oct.** Met blijdschap heeft men hier vernomen, dat er weldra een aanvang zal gemaakt worden met het leggen van een straatweg van hier naar Dieverbrug. Deze zaak is toch reeds lang, tot groot ongerief der neringdoenden, ja van alle standen, hangende gebleven, doch schijnt nu beslist te zijn op een zeer gunstige wijze. Eerst zoude er toch slechts een grindweg gelegd worden, maar men is daarvan, zoo het schijnt, teruggekomen, en weldra zal een klinkerweg worden gelegd.

* De met regt zoo gevreesde longziekte schijnt hier geene verdere slagtoffers te maken, daar zij zich slechts bepaald heeft bij den eerst aangetasten stal.

* **Oosterhesselen, 22 Oct.** De dag van gisteren was voor den heer *E.* een ongunstige dag. Nadat hij eenige hazen lam had geschoten, treft hij andermaal een haas en geeft hem zooveel, dat zijn hond hem ter naauwernood kan vangen. Om voor te komen, dat ook deze hem niet, gelijk de anderen, ontkomt, waagt hij het, om ook de tweede loop op hem af te schieten, hoewel zijn hond naauwelijks een paar schreden van de haas verwijderd is. Hij trekt los en niet alleen de haas maar ook de hond valt en geven beide den geest.

* **Valthe, 23 Oct.** Als iets bijzonders kunnen wij van hier melden, dat bij den landbouwer *H. Nijmeier* een mangelwortel is gegroeid ter zwaarte van twaalf halve Nederlandsche ponden, die eene lengte had van 24 duimen en een omtrek van 20 duimen.

* **Annerveen, 23 Oct.** Het aardappelrooden is hier en in de omstreken voor goed gedaan. De kwantiteit van dit product is over 't geheel zeer goed te noemen; zelfs vindt men hier nog landbouwers die 120 mud van 't deimt kunnen houden. Wat kwaliteit betreft, deze is buitengewoon best.

* **Meppel, 23 Oct.** Gisteren morgen vernam deze gemeente met ontzetting alleronverwachts, dat haar derde predikant, ds. *M. C. van Houten*, tengevolge van eene slijmberoerte of bezetting op de borst plotseling was overleden. De indruk, die deze gebeurtenis in de gemeente heeft te weeg gebragt, is groot; toen deze treurmare het eerst tot haar kwam, kon men het gebeurde naauwelijks gelooven, dewijl Z.Ew. 's avonds te voren nog tot laat in den avond aan verschillende leerlingen catechetisch onderwijs had gegeven, waarbij geene ongesteldheid was opgemerkt; terwijl Z.Ew. Zondag j.l. nog eene predikbeurt te Diever heeft vervuld. Dit geeft wederom een treffend bewijs, dat de mensch gelijk is als eene bloem des velds, die heden bloeit en morgen reeds geknakt en verwelkt is. Z.Ew. had nog niet den ouderdom van 47 jaren bereikt. Deze gemeente mogt hem slechts $2\frac{1}{2}$ jaar als haren herder en leeraar bezitten, terwijl hij omstreeks 18 jaren het Evangelie verkondigde te Berg-Eik in N.-Brabant, vanwaar hij naar hier werd beroepen. Het goede werk, door Z.Eerw. verrigt, volge hem en zijne assche ruste in vrede!

* **Coevorden, 22 Oct.** Hoe noodlottig het is, vuurwapenen te bergen op plaatsen, die onder 't bereik van kinderen zijn, zag men ll. maandag weder in een huisgezin te Nieuw-Schoonebeek. De meid van dat gezin ziet een kind met een pistool spelen, en tracht, niet wetende dat hetzelve geladen was, hem dat gevaarlijk speeltuig te ontnemen, met dat ongelukkig gevolg, dat het pistool afgaat en de meid in de linkerborst werd getroffen. Men weet niet in hoeverre de toegebragte wond gevaarlijk is.

RAADSVERGADERINGEN.

Assen, 22 Oct. In de heden gehoudene vergadering van den Raad dezer gemeente waren tegenwoordig al de leden, behalve den heer *Servatius*. — Op voorstel van de Commissie voor het adres van een aantal ingezetenen omtrent het punt, waar de N.-Willemsvaart in de Hoofdvaart zal vallen, is besloten, om zich te wenden tot het bestuur der Maatschappij voor de N.-Willemsvaart, ten einde te vernemen, of werkelijk bij dat bestuur het vaste plan bestaat, om het kanaal in de Hoofdvaart te leiden onmiddelijk naast of in de buurt van het huis, laatstelijk door den heer *de Quartel* bewoond, onder mededeeling, casu quo, der redenen, die het bestuur tot vaststelling van zoodanig plan hebben doen besluiten. — De Commissie voor het adres tot weder invoering der broodzetting, brengt bij monde van den heer *Hofstede* rapport uit. De Commissie beaamt, dat de afschaffing der broodzetting niet het gewenschte gevolg heeft gehad, dat de prijzen van het brood niet altijd in evenredigheid staan met de prijzen der rogge en speciaal, dat dezelve steeds zijn boven de broodprijzen te Hoogeveen, waar eene zetting bestaat; zij zou dan ook den Raad hebben voorgesteld, om de broodzetting weder in te voeren, ware het niet, dat naar haar inzien de afschaffing der broodzetting nog te kort heeft gewerkt, om daarover een bepaald oordeel te vellen, zoodat welligt de vrije concurrentie en de mogelijke inbreng van elders, alsmede de opheffing van de belasting op het gemaal daarin eene verandering kunnen brengen. Zij stelt daarom voor de zaak nog een jaar aan te houden, en aan de Commissie op te dragen, om, na verloop daarvan zoodanige voorstellen te doen, als zij zal vermeenen te behooren. Dit rapport is ter inzage der leden nedergelegd. — Daar de leening van *f* 40.000 niet is volgeteekend, wordt besloten geen verder gevolg te geven aan die leening, maar drie leeningen uit te schrijven, de eerste in Nov. 1856 ad f 6000-//, de tweede in Maart 1857 ad f 22 000 en de derde in Nov. 1857 ad f 12.000.

REGTSZAKEN.

Provinciaal Geregtshof van Drenthe.

22 Oct. *Jan Berend Scholte*, arbeider in de Maten, gemeente Emmen, schuldig verklaard aan moedwilligen doodslag, echter verschoonbaar als geprovoceerd door zware slagen, en mitsdien veroordeeld tot 3 jaren correctionele gevangenisstraf.

24 Oct. *J. J. Coffrie*, *H. Gravel* en *J. Welsema*, kolonisten te Veenhuizen, wegens schriftelijke bedreiging met brandstichting onder voorwaarde, veroordeeld tot tien jaren tuchthuisstraf.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

24 Oct. M. A. C. D., huisvrouw van J. W. G. E., arbeidster te Sleen, wegens moedwillige mishandeling, als niet overtuigend bewezen, vrijgesproken; — P. W., laatst kolonist te Veenhuizen, wegens diefstal, veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf; — J. de V. te Meppel, bij verstek, wegens diefstal, verooordeeld tot eene gevangenisstraf voor den tijd van eene maand, in eenzame opsluiting te ondergaan; — R. S., landbouwer te Zuidlaren, wegens overtreding van het reglement ter wering der longziekte in de gemeente Zuidlaren, als niet wettig bewezen, vrijgesproken. — M. L. O., wed. P. B. te Hoogeveen, wegens 't graven van turf zonder consent, veroordeeld tot f 200-// boete en subsidiair tot zes dagen gevangenisstraf; — J. J. W. V. te Frederiksoord, bij verstek, wegens het door een belastingschuldige verkorten van de verschuldigde belasting, veroordeeld tot f 23-// boete, onverminderd de oplegging der geslokene belasting over het volle jaar berekend.

INGEZONDEN STUKKEN.

Gieten, 23 October 1856.

Heden is men begonnen met het leggen van den straatweg van Gieten naar Zuidlaren. Deze voor onze gemeente en voor 't oosten van Drenthe zoo gewigtige gebeurtenis heeft zonder eenige uiterlijke plegtigheid plaats gehad, maar desniettemin gevoelt ieder hier met mij, van hoeveel belang die gebeurtenis voor ons is. Kunnen wij toch niet met de aan den Emder spoorweg gelegen gemeenten uitroepen: „Verheugt u! De gemeenschap met de wereld is voor u geopend." Wij mogen ons evenwel verheugen over de daarstelling van dit middel van gemeenschap, niet alleen met onze grensgemeenten, maar ook met de stad Groningen en het noordelijk gedeelte dier provincie. De bloei en welvaart onzer gemeente, aanvankelijk vermeerderd door den provincialen straatweg, ziet weder eene nieuwe bron in den aanleg van den straatweg naar Zuidlaren. Verbetering der middelen van gemeenschap is een middel tot vermeerdering van bloei en welvaart. Ziet de steden en dorpen, die het voorregt genieten van snelle en gemakkelijke middelen van gemeenschap. Sommige derzelve zijn niet meer te herkennen!

Verbetering van gemeenschap is een middel tot meerdere beschaving. De afstanden worden weggenomen en de beschaving blijft niet binnen de enge muren der steden besloten. Stedeling en landbouwer komen nader met elkander in betrekking, en de een deelt den ander op gemakkelijke en aangename wijze de vruchten mede van nijverheid en vooruitgang, ja zelfs van studie en wetenschap.

De Oostermoersche straatweg-maatschappij heeft dus alle aanspraak op onze dankbaarheid, maar vooral de eerste ontwerper van dezen straatweg.

Ja! gemeenten van Gieten en Anlo, en gij verdere gemeenten van 't Oostermoer en Zuidenveld, gij ziet het begin van de lijn, die weldra u allen met elkander in gemeenschap zal stellen en vooreerst het belangrijkste werk zal zijn voor 't oosten van Drenthe.

Hebt dank dan allen, die tot de daarstelling van dien straatweg hebt medegewerkt. Dank zij gebragt aan hem, die onzer aller belangen in dit opzigt zoo krachtig bij de hooge regering heeft voorgestaan, met het oog op de daarstelling van den straatweg van Gieten naar Emmen. Dank aan den heer *van Heiden*, die door onvermoeide pogingen toont, hoe zeer hem het belang van 't Oostermoer en Zuidenveld ter harte gaat.

Wie zoude vóór veertien a vijftien jaren hebben durven verzekeren, dat het Oosten van Drenthe weldra door twee straatwegen met de provincie Groningen zoude worden verbonden, daar, waar een dikwijls ontoegankelijk moeras ons alle gemeenschap met die provincie afsneed?

Het is eene algemeene wet, verbetering gaat met verbetering gepaard, de eene roept de andere te voorschijn, en in de stellige overtuiging, dat 't Oosten van Drenthe door den aanleg van betere middelen van gemeenschap, een tijdperk van ontwikkeling, bloei en welvaart te gemoet gaat, waarvan niemand de heilrijke gevolgen kan voorzien, breng ik met velen bij dezen den hartelijksten dank aan allen die daartoe hebben medegewerkt, en in 't bijzonder aan de ontwerpers, de Hooge Regering en de Provinciale Staten van Drenthe.

C. L. KNIPHORST.

Als nu de maneschijn zulke veranderingen op dierlijke en plantaardige ligchamen voortbrengt, zoo zal ook wel de overlevering der landhuishoudkundigen niet geheel ongegrond zijn. Het zaad, dat door eene vruchtbare dekking in den draagzak gebragt wordt kan ten minste eenige dagen of weken, naar den stand der maan, in zijn plantaardig leven of in zijne beginnende kieming teruggehouden worden, tot het *eerste* kwartier of de *volle* maan weder ingetreden is, als wanneer dan eerst die veranderingen in den draagzak plaats vinden, welke tot de zwangerschap of het dragen noodig zijn, waardoor zich dan ook wel de te late verlossing kan laten verklaren. Echter ontbreekt het ook niet aan zorgvuldige waarnemingen van geleerde lieden, die dezen invloed der maan op menschen, dieren en planten geheel ontkennen en deze slechts als eene herschenschim en een vooroordeel beschouwen. Zoo verklaarden bijv. de groote Natuuronderzoekers Buffon en Reaumur even als de beroemde landhuishoudkundigen Laquinterie, Nordmann, Reichard en Hartenfels en meer andere, dat noch de *wassende*, noch de *afnemende* maan op het spoedige ontkiemen der zaden, het wassen der planten enz. invloed heeft, maar dat dit slechts op verbeelding berust.

Het is moeijelijk over deze zaak een beslissend oordeel te wagen, wijl nog steeds de beschouwingen en meeningen hierover verdeeld zijn. Doch het is zeker, dat der maan niet allen invloed op onze aarde kan ontzegd worden en zeker zijn ook door waarnemers, die vrij van vooroordeel waren, deze overleveringen bevestigd gevonden, want als dit niet het geval ware, hoe hadden zich dan zoovele jaren dezelve kunnen staande houden.

Deze regelen werden ingezonden om dezen of genen landhuishoudkundige op deze zaak opmerkzaam te maken, om daardoor het ware of valsche derzelve nader te zien aan het licht gebragt. A. D.

Schandelijk staaltje van gierigheid.

Een rijk grondeigenaar te Corbeau (Frankrijk), ongeveer tachtig jaren oud, en zijne 90,000 francs te meer liefhebbende, naarmate er meer kans bestaat, dat hij ze weldra verlaten zal, had eene zuster, welke hem in gierigheid niets toegaf. Zij was eene oude vrijster, omstreeks tien jaren jonger dan haar broeder, bij wien zij inwoonde, en die haar in geld, koren en wijn eene lijfrente uitbetaalde van 550 francs. Deze vrouw gestorven zijnde, nam onze vrek vier oude planken, die tot niets meer deugden, van zijn zolder, en bragt ze ter vervaardiging van de doodkist naar een buurman, die niet wist hoe het aan te leggen, om er nog iets goeds van te maken. Hij moest er echter wel toe overgaan, om uit die oude planken, waarin hij naauwelijks spijkers kon slaan, eene doodkist zaâm te lappen, want de oude wilde zijne goede planken liever houden, om ze te verkoopen.

Dit is evenwel nog niet alles. De vrek had eerst twee menschen belast om de doodsklok te luiden en het graf te delven, maar toevallig een bijna blinden idioot ontmoet hebbende, accordeerde hij met dezen voor de kapitale som van twee francs en ging ijlings luider en doodgraver afzeggen.

Den volgenden morgen werd het lijk op een wagen tot het gehucht Voiteur vervoerd. Het werd slechts door vier of vijf vrouwen, met inbegrip der draagsters, begeleid. Toen de priester kwam, wilden deze de kist van den wagen nemen, doch daartoe waren zij te zwak; de doodkist viel uiteen, en het lijk, in een ellendig laken gewikkeld, rolde op den grond. Met behulp van een hamer en eenige spijkers lapte de voorzanger de kist zoo goed hij kon bij elkaâr, waarop de stoet zich weder in beweging stelde en eindelijk de kerk bereikte.

Op weg van daar naar het kerkhof had men met dezelfde moeijelijkheden te kampen, en toen men die te boven gekomen was, zag men, dat het graf niet ruim genoeg was. De priester eindigde de gebeden en verwijderde zich met den voorzanger, terwijl de idioot het graf grooter maakte.

Dit schandaal had waarschijnlijk nog langer geduurd, zoo de policie, die er kennis van kreeg, er geen einde aan gemaakt had. De commissaris begaf zich met twee gendarmes naar het kerkhof, en zag daar, dat de doodgraver zich vergenoegd had de kist bijna overeind in het graf te plaatsen, zoodat het hoofd van het lijk naauwelijks met $3\frac{1}{2}$ palm aarde bedekt was.

Des avonds werd de kist opgegraven en een geschikter graf gedolven, waartoe vier mannen gebezigd werden, op kosten van den gierigaard, die, om geen halven dag te verliezen, naar zijne landerijen was gegaan, terwijl zijne zuster begraven werd.

De commissaris heeft van deze zaak procesverbaal opgemaakt en de oude is veroordeeld tot eene geldboete en in de kosten.

Over de zamenstelling der herfstdraden.

In het najaar ziet men in onze streken en in een groot gedeelte van Europa, bij frisch weder nu en dan eene menigte zeer lange witte draden eenige voeten boven den grond in den dampkring zweven, die zeer veerkrachtig en sterk van zamenhang zijn. Zij wisselen verwonderlijk af, vertoonen zich somtijds eensklaps in groote menigte, om voor vele dagen weder te verdwijnen. Bij vochtig weder ziet men ze nimmer, maar bij spoedig ontstane koude, onder het afvallen of verkleuren der bladeren, inzonderheid op dagen, als bij ons de dampkring door eene menigte blaasvormigen damp ondoorzigtig is geworden, en de warmtegraad eensklaps is gedaald.

De geschiedenis dezer draden is in zooveel raadselachtigs gehuld, dat het voor den curieusen niet onbelangrijk zou zijn, die eens na te gaan. Als van zinkmijnen afkomstig, of uit verdikte waterdampen bestaande, heeft men ze echter in de laatste jaren niet meer aangezien. Er was niet aan te twijfelen, of zij moesten van bewerktuigden oorsprong wezen. De veerkrachtigheid, de sterkte van het weefsel gaven hiertoe aanleiding genoeg; de tijd van hun ontstaan deed bovendien aan een afscheidsel van eenig diertje denken, dat zulke middelen gebruikt, om zich van vele stoffen te ontdoen en van vorm te kunnen veranderen, door aan stof groote verandering te doen ondergaan; of wel, dat tevens eenen draad behoeft, om van boomstammen naar lagere deelen te verhuizen en daar den winter door te brengen, terwijl de draad, als verder nutteloos, aan den wind wordt overgeleverd.

Somtijds vindt men eenige weinige dunne draden als een bundeltje bijeen; draden, die uiterst dun zijn, eene zilverwitte kleur hebben, en te zamengerold aaneenkleven. Langs voorwerpen door een zeer

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een welgeschapen ZOON A. SICKENS, geliefde echtgenoot van
H. DE WAL.
Smilde, 20 October 1856.

De DEELGEREGTIGDEN in de Markte van *DIEVER* wordt bekend gemaakt, dat op VRIJDAG den 31 dezer, 's morgens te tien uur ten huize van G. DOLFSMA te Diever, zal worden overgegaan tot de **VERLOTING** van het **ZAND**, in de ongescheiden markte aldaar.
Assen, 23 October 1856.
Namens de Commissie met de verdeeling belast,
Mr. G. W. V. D. FELTZ.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *ASSEN*, doen te weten, dat door den Heer F. DIJKSTRA, vroeger ONDERWIJZER in de **Wis- en Zeevaartkunde** te Nes op Ameland, hier, na bekomen aanstelling tot **ONDERWIJZER** en **KOSTSCHOOLHOUDER**, eene school voor die vakken is geopend; dat die inrigting van onderwijs, bij Raadsbesluit van 11 October jl., is verklaard te zijn **eene gemeentelijke**;
dat ten behoeve van dezelve **eene Commissie van examen** is ingesteld, tot leden waarvan door den Raad zijn benoemd de heeren: P. J. L. EEKHOUT, oud Luitenant der Nederlandsche Marine te Smilde,
Dr. H. J. NASSAU, Schoolopziener in het 1e district van Drenthe te Kloosterveen, onder Assen,
P. KOCK, Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in Drenthe,
Mr. H. H. A. SLUIS, Lid van Gedeputeerde Staten van Drenthe, en H. DE KLERK, Rijks-Ontvanger te Assen.
Assen den 13 October 1856.
De Burgemeester,
H. J. OOSTING.
De Secretaris,
KIJMMELL.

Op den weg van *ZUIDLAREN* naar *GIETEN* wordt een **TOLGAARDER** verlangd; GEPENSIONEERDE ONDER-OFFICIEREN van het Nederl. leger, van een gezond ligchaamsgestel, voor die betrekking geschikt en genegen zijnde, zullen hunne getuigschriften enz. ten spoedigste, immers vóór 5 November e.k., franco behooren in te zenden aan den ondergeteekende.
Namens de Directie van voornoemden weg,
P. A. G. DE MILLIJ.

J. KARSTEN
te Assen verlangt ten spoedigste een **ONDERMEESTER** van den derden rang.

Bij acte den 6 Augustus 1856, voor den Notaris ADOLPH JOHANNES CORNELIS TELLEGEN, ter standplaats de Smilde, in bijzijn van getuigen te Assen verleden, is na Koninklijke bewilliging opgerigt eene naamlooze **VENNOOTSCHAP**, onder den naam van **NOORD-WILLEMS-KANAAL-MAATSCHAPPIJ**, waarvan de zetel des bestuurs is gevestigd te Groningen tot daarstelling van het NOORD-WILLEMS-KANAAL, ter vereeniging van de Drentsche Hoofdvaart met de Haven der Stad Groningen, welke acte is geplaatst in de Staats-Courant van den 15 October laatstleden no. 245; geschiedende deze afkondiging overeenkomstig art. 38, 3e alinea van het Wetboek van Koophandel.

LEEST MET ATTENTIE!

Wie heeft, nu ongeveer 2½ jaar geleden, eene MACHINE besteld voor zijne vijftienjarige dochter, om hare scheefheid te herstellen?

Dit is de vraag van hem, die bovengenoemde MACHINE heeft gemaakt en slechts de helft daarvoor heeft ontvangen. In het belang van diegene, die voor derdehalf jaar bij mij ten huize kwam met zijne gebrekkige dochter om eene MACHINE te bestellen, en volstrekt onbekend wilde blijven, maar voorgaf in de omstreken van Steenwijk woonachtig te zijn, moet ik hem echter herinneren, aan zijn belofte en verpligting welke bij de bestelling door hem gedaan zijn, en verzoeke hem bij deze, **de tweede helft** aan mij spoedig te doen geworden, anders zal ik genoodzaakt zijn, tot strengere opsporing over te gaan.
Assen, 25 October 1856.
De Maker van de Machine.

HOOGEVEEN.

De ondergeteekende heeft bij deze de eer zijne geachte begunstigers te berigten, dat bij op WOENSDAG den 29 October a. s., zijnen **nieuwen**
WINKEL IN MANUFACTUREN
zal openen, zich bij voortduring in hetzelfde vertrouwen aanbevelende, hetwelk hij tot heden heeft mogen genieten.
J. VISSCHER.
Dingsdag te voren **opruiming van lappen**.

R. HUBERT,
AGENT DER
FIRMA SIGTENHORST & DE WAAL;
VOORHEEN
H. J. COSTER & Co.,
berigt, dat hij zijn verblijf alhier nog MAANDAG, DINGSDAG en WOENSDAG zal verlengen, en maakt de geëerde *DAMES van de omstreken dezer stad* opmerkzaam op zijn groot ASSORTIMENT **MANTELS, MANTELETS, CHÂLS & KLEEDINGSTOFFEN, in Zijde, Wol & Katoen.**
Te spreken van 11 tot 3 uur of te ontbieden voor 11 en na 3 uur bij den heer J. J. MULDER, Deurwaarder.
Assen, 25 Oct. 1856.

Ten verzoeke van de Weduwe en Erven ROELOF UGES te Paterswolde zullen, op WOENSDAG den 29 October aanstaande, des nademiddags te vijf uur, bij HILBRANDS, in het Gemeentehuis te Eelde, PUBLIEK WORDEN VERKOCHT:

Twee **HUIZEN** met vier **WONINGEN** en ⅔ BUNDER daar bij onder Paterwolde gelegen uitmuntende **TUINGROND**.
Assen den 14 October 1856.
A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN,
Notaris.

VERKOOPING VAN VEEN
EN
VERHURING van 200 B. VELD, om te BOEKWEITEN, gelegen te *Zevenhuizen*.

Ten overstaan van Mr. C. DE RANITZ, Notaris te Groningen, zullen, ten verzoeke van de Erven wijlen Vrouwe J. P. VAN DEDEM, Douarrière DE LILLE:
I. Op den 12den November 1856, des voormiddags te 11 uur, ten huize van de Wedw. M. J. JUURSEMA te Leek, PUBLIEK WORDEN VERKOCHT:
Drie perceelen **VEEN**, zonder den Ondergrond, ieder groot ruim 6 B., 50 R., gelegen ten Oosten, en drie Perceelen **DITO**, ieder groot bij de 4 B., gelegen ten Westen van de nieuw gegraven Haspelwijk te Zevenhuizen, en het **VEEN** van eene Opsplitting aldaar, en
II. Op den 13den November 1856, des voormiddags te 9 uur, op het Kibbelhooge te Zevenhuizen, ter plaatse zelf, worden VERHUURD: 145 perceelen **VELD**, om te BOEKWEITEN, voor 4, 5 en 6 jaren.
De omschrijving der Perceelen en de conditiën van VERKOOP en VERHURING zullen bij tijds ter lezing liggen ten huize van de Wedw. M. J. JUURSEMA te Leek, en zullen, na gedane Kerkkondiging, in de voornaamste Logementen KAARTJES van de 145 perceelen VELD, om te Boekweiten, ter inzage liggen.
Mr. C. DE RANITZ, Notaris.

Ten verzoeke van den Heer W. ORNÉE te Rolde, zal op *MAANDAG den 27 October* aanstaande, des nademiddags te vijf uur in het logement van REBBERS te Rolde, publiek worden verkocht;

Een **BOERENERF** en **HUIS** met **GROEN** en **BOUWGROND, TURFVEEN, HEIDEVELD** en **DENNEN KAMP**, alles in een opstrek gelegen ten zuiden van de Esch te Rolde en te zamen groot ruim 19 bunders.
Assen den 14 October 1856.
A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN,
Notaris.

De Notaris Mr. H. J. CARSTEN te Hoogeveen zal, ten verzoeke van de erfgenamen van wijlen HENDRIK HARMS BAZUIN te Zuidwolde, op VRIJDAG en ZATURDAG den 7 en 8 November e.k., telkens des voordemiddags precies om 10 uren te beginnen, ten huize van ALBERT ROELOFS STEENBERGEN te Zuidwolde, bij inzate *PUBLIEK VEILEN*:

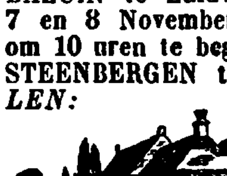

1o. Eene **BOERENPLAATS** met het daarbij behoorende BOUWLAND, GROENLAND, VELD- en VEENGROND en gelegen te Bazuin onder Zuidwolde, met een stuk HOOILAND, gelegen aan de Hoogeveensche vaart onder Veningen, in alles groot p. m. 45 Bunders.
2o. Een stuk **HOOILAND**, gelegen aan de Hoogeveensche vaart op de Ossehaar, gemeente de Wijk, groot p. m. 3 Bunders.
3o. Twee **BOERENPLAATSEN** en eene **KEUTERIJ**, met het daarbij behoorende BOUWLAND, GROENLAND, VELD- en VEENGRONDEN, gelegen te Schottershuizen, gemeente Zuidwolde, te zamen groot p. m. 125 Bunders.
4o. Twee **BOEREN-ERVEN**, met het daarbij behoorende BOUWLAND, GROENLAND, VELD- en VEENGRONDEN, benevens eenige losse LANDERIJEN, gelegen in de Paardelanden, gemeente Zuidwolde, groot p. m. 35 bunders.
5o. Een vierde **AANDEEL** in een slag VEEN en ONDERGROND, gelegen in de Drogter Opslagen, gemeente Zuidwolde, groot p. m. 15½ Bunder.
Alles voor zooveel de Plaatsen aangaat om 1o. Mei 1847 te aanvaarden.
En zullen dadelijk na de finale Verkoop worden *VERKOCHT*: Ongeveer **500 maatakkers Boekweitenland**, gelegen op de verschillende te verkoopene perceelen Veld- en Veengrond.
Van een en ander kan aanwijzing worden bekomen, als van de Goederen onder numero één vermeld bij JAN HENDRIKS ZANTING te Bazuin, en van de overige perceelen bij JAN SCHOTMAN en GEERT FRENS SCHALEN te Schottershuizen op den 3, 4, 5 en 6 November eerstkomende.

Men zegt, dat de Chemie in de laatste tijden op de zevenmijlen-stevels vorwaarts gestapt is, en dat onze Duitsche naburen, al kunnen ze nog geen goud uit keisteenen maken, het toch zoover gebragt hebben, dat zij Revalenta uit varkensvoeder fabriceren. Eenige Chemisten en Stijfselfabriekanten (zoo wij ons niet vergissen in Ulm) zijn op het idée gekomen, dat de afval van Stijfselfabrieken, dat is van slechte, veelal bedorven en bevroren aardappelen, wel zeer gezond zijn kon voor ziekelijke, zwakke gestellen — omdat de varkens er zoo dik en vet van worden. Ze zijn dan ook aan het fabriceren gegaan, mear het publiek is openlijk er tegen op gekomen, het wilde de gronzende viervoeters hunne lekkernij niet ontnemen en van die nieuwerwetsche super-geleerde geneeskunde volstrekt niet gediend zijn. De speculatie is verongelukt, gelijk al de andere Revalenta-namaaksels, die haar vooraf gingen.
De toenemende belangstelling in de Revalenta bewijst beter dan analysen en geleerde verhandelingen, dat ze goed is. De publieke opinie berust op feiten. — Hoe meer gelukkige genezingen, hoe meer vertrouwen. Al kunnen er slechts weinige bekend gemaakt worden, de velen bespreken zich ook in beperkteren kring en zachtjes aan wint de Revalenta vrienden. Worden wij ziek, zij staat ons voor den geest en volgt ons op de hielen tot wij ze opnemen. Een geneesheer, die heden niets van haar weten wil, krijgt morgen eene borst- of maagkwaal en behoort overmorgen zeker tot hare verbruikers, zoo sterk is de publieke opinie. Haar roem is niet geusurpeerd, wij willen slechts eene hoedanigheid aanhalen, om het te bewijzen: alle meelsoorten verzuren in zwakke magen, arrowroot zelfs is daarvan niet uitgezonderd; de Revalenta verzuurt in de zwakste magen niet; aan jonggeborenen, zwakkelijke kinderen en zieken, die zelfs de zelfs de medicijnen niet inhouden kunnen, bekomt zij goed en geeft ze kracht. Zij is voedzamer dan alle andere meelsoorten en meer versterkend dan vleesch.

Een jong mensch, die aan den Constructiewinkel te Delft werkt, werd ziek, had volstrekt geen eetlust, verminderde van dag tot dag en werd onbekwaam voor zijn werk. De Moeder vertelde mij, dat hij door het gebruik der **Revalenta** merkelijk aangekomen is en weder geregeld naar zijn werk gaat; zij was zoo gelukkig daarmede, dat zij het wel aan iedereen wilde vertellen.
Delft, 6 Oct. 1856. J. T. WAGNER.

BURGERLIJKE STAND.

Assen, 17—24 Oct. Geh. H. Hummel met J. Ensing. — Bev. L. J. Fekkes geb. Wiemes, van z.; E. A. S. Derksen geb. de Haas, van z.
Meppel, 16—23 Oct. Ondertr. S. van Rijn met J. Goldsteen. — Geh. A. Esveld met G. Geel. — Bev. E. Kan geb. Kan, van d., W. van der Velde geb. Gort, van d.; W. ter Wal geb. ten Hove, van z.; G. Zwanepol geb. Mugge, van d.; A. Akkerman geb. Feters, van z.; J. Vos geb. Timmerman, van z.; E. Bonnes geb. Veltman, van d. — Overl. J. Zwikker, 17 d., vrl., W. Worst, 78 j., weduwnaar van J. Hielken; G. Z. Jongbloed, 55 j. en 11 m., weduwe van A. Thomas; M. C. van Houten, 46 j. en 11 m., echtgenoot van A. C. Stellinwerff.
Westellingwerf, 15—22 Oct. Ondertr. M. S. Postma met D. J. Wapstra; J. A. van der Sluis met A. A Stoffels; P. H. de Groot met G. J. de Vries, allen van Noordwolde. — Bev. K. Jacobs geb. Buitendorp van Wolvega, van z., A. Hollander geb. Kuperus van Noordwolde, van z. — Overl. S. A. Batenburg, vrl., 6 m., van Frederiksoord; G. Steffens, vrl., 60 j., van Noordwolde; J. G. Zwarteveen, ml., 78 j., van Wolvega; G. Rochel, ml., 75 j., van Frederiksoord; J. C. Zwak, vrl., 1 j. en 3 m., van Steggerda.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 24 October.

Tarwe, Jarige	70	N.pd.	/13.25
„ N. Oml.	68	„	„10.10
dito.	70	„	„10.85
„ „ Old.	66	„	„ 8.85
„ „ „	70	„	„10.60
Rogge, N. Inl.	62	„	„ 6.90
„ „ „	64	„	„ 7.50
„ „ „	66	„	„ 8.10
Haver, N. dikke	40	„	„ 4.00
„ „	42	„	„ 4.20
„ Voer	36	„	„ 3.35
„ „	40	„	„ 3.75
„ Zwarte	36	„	„ 3.30
„ „	38	„	„ 3.50
Garst, N. wint.	54	„	„ 6.00
„ „ „	56	„	„ 6.40
„ „ zomer	56	„	„ 5.95
„ „ knob.	60	„	„ 6.75

Boekweit, zand	60	N.pd. /	5.90
„ „	62	„ „	6.40
„ zwarte	60	„ „	5.80
„ veen	62	„ „	6.20
Paardeboonen.. /	5.50	à	7.50
Groene Erwten. „	00.00	à	00.00
Graauwe „ „	00.00	à	00.00
Koolzaad . . . /	12.00	à	15.75
Gort, grove . „	10.75	à	11.25
Gort, parel , „	13.50	à	15.50
Olie, raap per vat	48.50	à	00.00
Raapkoeken.		à	—.—
Lijnkoeken	—.—	à	—.—
Boter ¼ ton. . . .	—.—	à	—.—
Boter ⅛ „		à	—.—

De stemming onzer markt was heden zeer lusteloos. Tarwe te vergeefs tot 40 Cents lager aangeboden, doch zonder koopers gebleven. Rogge flaauw en genoegzaam zonder handel. Boekweit mede slap en bijna niet in omgegaan. Garst tot verlaagde prijzen nog zonder handel. Dikke Haver 5 Cents, Witte en Zwarte Voer 15 à 20 Cents lager. Boonen stil. Koolzaad bijna zonder koopers.

ASSEN, 24 October. W.-Rogge f 7,60 tot f 8.60. — Zand-Boekweit f 6.50 a f 7.50. — Veenboekweit f 6,40 tot f 7,50. — Haver f 0,00 tot f 0,00. — Ruigwitte Aardappelen f 1,30 tot f 1,50; roode Venlosche dito van f 1,50 tot f 1.65. — Hooi f 00,00 tot f 00,00. — Stroo f 0,00 tot f 0,00. — Roode kool f 3.00 tot f 4,00. — Witte dito f 2.00 tot f 3.00. — Varkens, magere van f 0,00 tot f 0,00. Biggen van f 8,00 tot f 10,00. Er waren 152 biggen ter markt aangebragt. — Eijeren de 100 stuks f 2,75 tot f 0,00. — Grasboter f 0,95 tot f 0,97⁵. — Roggebrood de 6 Ned. ℔ f 0,59.

MEPPEL, 23 Oct. Rogge f 7,75 a f 8,75 Boekweit f 6,50 a f 7,50. Boter 1½ N. ℔ f 1,65 a f 1,77⁵. Boter per ⅛ vat f 20,50 a f 23,75.

HOOGEVEEN, 21 Oct. Rogge f 8.56. — Boekweit / 7.05. — Haver / 3.55. — Honig per ℔ / 0.00. — Boter het N. ℔ / 0.95. Roggebrood de 6 Ned. ℔ f 0.59.

COEVORDEN, 20 Oct. Rogge / 8.00. Boekweit / 7.50. Boter / 0.90.

WOLVEGA, 22 Oct. Rogge f 7.30 tot f 7.50; aangevoerd 27 mud. — Boekweit van f 7.00 tot f 7.75; aangevoerd 187 mud. — Boter f 49.00; aanvoer 95 ¼ en 41 ⅛ tonnen. — Vriesche aardappelen f 2.60 het mud; aanvoer 65 mud.

AMSTERDAM, 22 Oct. TARWE bij gerijven, alleen nieuwe Rijn bij partij lager; 132 ℔ nieuwe bonte Poolsche f 495; 127 ℔ bonte dito f 465, 475; 129, 131 ℔ roode Nassaudietsche f 430, f 445; 127, 131 ℔ nieuwe Rijn f 405, 425; 128 ℔ nieuwe Groninger f 280, 131 ℔ Kubanka f 372. — ROGGE flaauw en bij gerijven als voren; 120 ℔ Amerikaansche f 266; 138/2 ℔ Haarlemmermeer f 225; 117 ℔ Archangel f 237; 118, 119 ℔ dito f 246, 249. — GARST en HAVER zonder handel. — BOEKWEIT slap en op nieuw f 10 a 12 lager afgegeven; 117 ℔ Gooische f 252; andere soorten in deselfde verhouding aangeboden, maar zonder kooplust. — KOOLZAAD dadelijk zonder handel, op levering traag in een doen; op 9 v. Olie in Nov. £ 86; April £ 84. — LIJNZAAD prijshoudend; 104/5 ℔ Archangel f 325, 332½. — RAAPOLIE ruim prijshoudend; op 6w. f 51¾, Vliegend f 50½; 1o. Nov. f 50, ½; Dec. f 49¾, ⅞; Mei f 47. — LIJNOLIE merkelijk hooger; op 6w. f 44¼; Vliegend f 43, ½, f 44; 1o. Nov. f 42½, 43; Dec. f 40½, 41; Voorjaar f 37½. — HENNEPOLIE op 6w. f 46¼; Vliegend f 45. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 100 a 102. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 9½ a 14.

SCHIEDAM, 22 Oct. MOUTWIJN f 24½ per vat contant met kleinen handel. — JENEVER 100 pct. Amst. proef f 29½ a f 30 per vat contant.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, 23 October 1856.

			GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	61⅞
„ „	3	„	73¹¹⁄₁₆
„ „	4	„	92¹⁵⁄₁₆
Amort. Synd.	3½	„	88⅛
Handelm.	4½	„	
O.I. Leening	4	„	
Aand. Holl. Spoorw.			
Aand. Rijn Sp.	4½	„	
Haarl. Meer	5	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	102¼
Dito 1828/29	5	„	101⅜
Dito 1831/33	5	„	92
Dito 1840	4	„	83⅛
Cert. Stieglitz	4	„	82¾
Ins. in Assign.	6	„	61⅜
Cert. van dito	6	„	62⅞

			GEBLEVEN.
Polen. Oblig.	4	pct.	76⅜
Spanje. Oblig.	1¼	„	23¹¹⁄₁₆
Obligatiën	3	„	41¾
Binnenl.	3	„	37¹¹⁄₁₆
Amortisable			6⁷⁄₁₆
Bewijs. Coup			5⅞
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	„	
„ „	4	„	
„ Metal.	5	„	73⅛
„ „ N.	5	„	82½
„ „	2½	„	37¹⁵⁄₁₆
Belgie, Cert.	2½	„	
Rothschild	2½	„	54
Portug., Oblig.	3	„	43¹⁄₁₆
„	4		
Amerika Bank-Act.			

zachten wind gedreven, kleven zij bij de geringste aanraking met dezelve hieraan, en hechten zich alzoo aan de boomtakken, en worden van hier door den zachten wind steeds uitgesponnen, of slingeren zich om de kleederen der wandelaars.
Somtijds vindt men geheele bundels derzelfde draden bijeen, bestaande uit in 8 vormige gedaante ineen gekrompene dunne bundeltjes, die te zamen aan een dunnen draad als uiteinde vastgehecht zijn. Deze grootere bundels zijn meestal breeder dan dik, zijn voor groote uitrekking en voor dezelfde inkrimping vatbaar.
Wat nu het eensklaps ontstaan en verdwijnen der herfstdraden aangaat: het is zeer onwaarschijnlijk, dat de diertjes, die dezelve vormen, zoo willekeurig dit werk zouden verrigten, of het nu en dan wel eens geheel zouden nalaten, om het door andere hunner natuurgenooten op een ander jaar weer te laten doen. Eenvoudig is er daartoe gunstig weder noodig, om ze te kunnen *zien*, dat is, dat de geregeld gevormde draden zich door den dampkring zullen kunnen verspreiden. Droogte en weinige beweging in de lucht zijn vereischten, om een dunnen, ligten draad, in den dampkring zwevende, te kunnen waarnemen, en dit leert de ondervinding juist bij de herfstdraden. Het weder heeft dus wel invloed op het onmerkbaar worden der draden, maar waarschijnlijk niet op hun ontstaan.
Er zijn, zoo ver men weet, drie gevoelens aangaande den oorsprong dezer draden. Sommigen meenen, dat het de uitwasemingen van planten zijn; anderen dat ze door spinnen worden voortgebragt; anderen, zooals Blumenbach, niet enkel door spinnen, hoezeer dan ook voornamelijk. Het eerste gevoelen wordt door scheikundige analyse wederlegd; en van de twee overigen heeft dat, hetwelk den oorsprong dezer draden alleen aan spinnen toeschrijft, én het meeste aanhangers, en, zoo het mij voorkomt, de meeste aannemelijkheid.

Allerlei.

M. X., een der beste wapenfabrikanten van Luik, ontving dezer [illegible]

M. X. maakte zich gereed, ten einde ten 2 ure 40 min. langs Namen naar Frankrijks hoofdstad te vertrekken. Daar hij zich alleen in een rijtuig van de eerste klasse bevond en eenigzins vermoeid was, strekte onze reiziger zich op eene bank uit en sliep weldra gerust in. Na eenigen tijd ontwaakte hij en kon hij bemerken, dat de trein stil stond; de nacht kwam aan en M. X. dacht niets beters te kunnen doen, dan zich op de andere zijde te slapen te leggen. Aldus verliep er weêr eenigen tijd, waarna hij nog eens ontwaakte; de trein stond nogmaals stil. »Dat gaat goed," zeide M. X. tot zich zelve, »het schijnt, dat het hier niet aan stations ontbreekt!" Vervolgens rolde hij zich in zijnen mantel, want het was geheel nacht geworden en eene hevige koude deed zich gevoelen; het duurde niet lang, of hij sliep weder in. Tegen den morgen deden de warme stralen der zon onzen slaper ontwaken; doch hij bemerkte voor de derde maal, tot zijne groote verwondering, een volkomen stilstand op de sporen. M. X. stak het hoofd buiten het portier, om te zien wat er scheelde en of men weldra het einde dier langdurige reis zou bereiken. Een persoon niet verre van daar bemerkende, riep hij hem toe: »Hé! vriend, gaan wij welhaast vertrekken?" — »Hoe! vertrekken?" antwoordde de man, geheel verstomd over dit zonderling verschijnsel, »gij hebt nog ten minste twee uren tijd." — »Ah! dit is te erg! Maar waar zijn wij dan? — »Te Namen, mijnheer."
Op dit onverwacht antwoord sprong M. X. uit het rijtuig en zag noch trein, noch reizigers, noch wachters; zijn rijtuig van de eerste klasse stond geheel alleen op het spoor bij het station te Namen. Ziehier wat er gebeurd is: de trein waarin M. X. zich bevond, was uit Luik te Namen aangekomen. Aldaar had men gezien dat, aangezien het klein getal reizigers, een rijtuig van de eerste klasse onnoodig was. Men had hetzelve losgehaakt en in het station gelaten, alwaar het 's nachts was blijven staan met den eenigen reiziger, die er zich in bevond. M. X. in zijnen mantel gerold en op eene bank uitgestrekt, was aan het oog der wachters ontsnapt.

[illegible] Fransch blad [illegible]

Voor ongeveer twintig jaar keerde op zekeren dag een koopman uit Lyon van Parijs naar zijne woonplaats terug.
In de coupé der diligence was naast hem een levendige, woelige snaak gezeten, die zeer vele aardigheden debiteerde en een alleraangenaamste reismakker was.
Te Lyon aangekomen, zei de koopman, die geheel met hem ingenomen was:
»*Sacrédié*! wat ben ik blijde met u in kennis geraakt te zijn!.... Ge zijt een aardige jongen, een vrolijke kerel!.... Laat ons een koop sluiten!.... Wilt ge?"
»Wat zal dat zijn?"
»Kom bij me eten en onder het dessert zal ik 't u zeggen. Ik heb een idee..... Wilt ge?"
»Goed; maar ik wil mijn kostgeld betalen."
»Zooals ge wilt!.... Jongens, ik heb zoo'n schik in je!"
Men ging aan tafel en at, en onder het dessret stelde de goede koopman zijn vrolijken reisgezel voor, als reiziger bij hem in dienst te treden. — Dat was zijn idee.
»Ik versta die dingen," zei hij, »ik heb je dadelijk gepeild, en je zult fortuin maken."
»Maar mijn beste man...."
»Hei daar, van wat leef je dan?"
»Hm, van weinig genoeg!"
»Wel, wat verdien je dan wel per jaar?"
»Twintig à dertig duizend francs."
»Met wat?" vroeg de ander teleurgesteld.
»Met blaadjes papier te bekladden," was het antwoord.
»Kom praatjes! Maar hoe heet je dan?"
»Alexander Dumas."

Gedrukt bij GRATAMA te Assen.